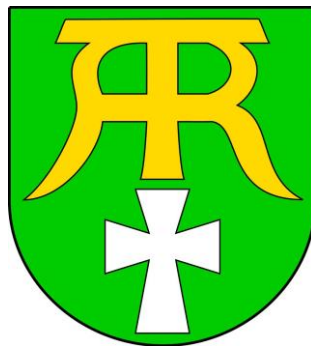

*Załącznik do uchwały Nr
Rady Gminy Marcinowice
z dnia*

**Program
Wspierania Rodziny w Gminie Marcinowice
na lata 2022-2024**

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
1. PODSTAWOWE POJĘCIA I REGULACJE PRAWNE.....	4
1.1. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA W USTAWODAWSTWIE KRAJOWYM.....	4
1.2. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA W USTAWODAWSTWIE MIĘDZYNARODOWYM.....	5
1.3. UWARUNKOWANIA PRAWNE REALIZACJI PROGRAMU	6
2. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE MARCINOWICE	7
2.1. ADRESACI PROGRAMU	7
2.2. CHARAKTERYSTYKA GMINY	8
2.2.1. DANE OGÓLNE	8
2.2.2. DEMOGRAFIA.....	10
2.2.3. INFRASTRUKTURA MIESZKANIOWA	11
2.2.4. SYTUACJA NA RYNKU PRACY	12
2.2.5. PRZESTĘPCZOŚĆ ORAZ DZIAŁANIA PODEJMOWANE NA RZECZ ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA W GMINIE.....	13
2.3. ZASOBY WSPIERAJĄCE RODZINĘ I DZIECKO.....	14
2.3.1. JEDNOSTKI WSPARCIA Z TERENU GMINY	14
2.3.2. JEDNOSTKI WSPARCIA SPOZA GMINY.....	32
2.4. BADANIA ANKIETOWE	34
2.4.1. BADANIA ANKIETOWE PRZEPROWADZONE WŚRÓD MIESZKAŃCÓW.....	34
2.4.2. BADANIA ANKIETOWE W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH.....	39
2.5. ANALIZA SWOT	42
2.6. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU.....	45
3. PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE	47
3.1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU	47
3.2. CELE OPERACYJNE, DZIAŁANIA	48
4. REALIZACJA PROGRAMU	60
4.1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY.....	60
4.2. FINANSOWANIE.....	60
4.3. MONITORING, EWALUACJA, SPRAWOZDAWCZOŚĆ	60

WPROWADZENIE

Rodzina pełni szereg funkcji mających na celu zaspokajanie potrzeb swoich członków. Przede wszystkim warunkuje prawidłowy rozwój biologiczny i psychospołeczny dziecka. Jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dzieci, kształtowanie ich osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych. Rodzina oddziałuje na dziecko poprzez określony i swoisty układ stosunków społecznych, na których podłożu dziecko przyswaja sobie określone wartości i wzory osobowe.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Do zjawisk patologicznych zalicza się: alkoholizm, narkomanię, przestępczość oraz przemoc w rodzinie. Są one najczęstszymi przyczynami niedostosowania społecznego dzieci.

Stworzenie lokalnego systemu wspierania rodziny daje możliwość świadczenia komplementarnego wsparcia rodzinom, które stają się bezradne i marginalizowane. W systemie takim ważne jest, by prowadzone działania oprzeć na przekonaniu, że naturalnym i koniecznym środowiskiem wychowania dziecka jest rodzina. W pierwszej kolejności system ten powinien być nastawiony na pomoc w rozwiązywaniu życiowych problemów rodziny, zanim nastąpi rozkład więzi rodzinnych oraz zaistnieją okoliczności zmuszające do rozłączenia rodziny. Należy przy tym pamiętać, iż efektywna praca z rodziną musi być stała, intensywna i dotyczyć jej ważnych problemów.

Niniejszy Program Wspierania Rodziny w Gminie Marcinowice został opracowany w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Marcinowicach przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Jest on zgodny z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny”. Program został opracowany na lata 2022-2024, a w ramach diagnozy analizie poddano dane z lat 2019-2021.

1. PODSTAWOWE POJĘCIA I REGULACJE PRAWNE

1.1. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA W USTAWODAWSTWIE KRAJOWYM

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w art. 18 stanowi, że małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej.

Kodeks karny (ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny – Dz. U. z 2021 r. poz. 2345) rozróżnia nieletniego (przed ukończeniem 17 lat) i młodocianego (który popełnia czyn zabroniony przed ukończeniem 21 lat, ale ukończył 24 lata, zanim zapadło orzeczenie w pierwszej instancji). Kodeks cywilny (ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny – Dz. U. z 2020 r. poz. 1740 z późn. zm.) wyróżnia małoletniego (osobę przed ukończeniem 18. roku życia), natomiast kodeks pracy (ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy – Dz. U. z 2020 r. poz. 1320 z późn. zm.) tak jak kodeks karny – młodocianego (z tym że w przypadku prawa pracy jest to osoba pomiędzy 16. a 18. rokiem życia). Kodeks karny zakłada ściganie z urzędu przestępstw przeciwko rodzinie, do których zalicza: bigamię, znęcanie się nad członkami rodziny, rozpijanie małoletniego, uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego, porzucenie i uprowadzenie dziecka.

Dzieci do 13. roku życia nie mają zdolności do czynności prawnych, a w ich imieniu działają rodzice lub opiekunowie prawni. Ograniczoną zdolność do czynności prawnych Kodeks cywilny przyznaje dzieciom, które ukończyły 13 lat. Pełną zdolność do czynności prawnych uzyskuje się wraz z ukończeniem 18. roku życia (jedyne odstępstwo stanowi wcześniejsze zawarcie związku małżeńskiego). Dziecko pozostaje aż do uzyskania pełnoletności, tj. ukończenia 18 lat, pod władzą rodzicielską.

Kodeks rodzinny i opiekuńczy (ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy – Dz. U. z 2020 r. poz. 1359) normuje problematykę zawierania i ustanawiania małżeństw, stosunków majątkowych między małżonkami, obowiązków alimentacyjnych, pochodzenia dziecka, stosunków między rodzicami i dziećmi, instytucji przysposobienia, opieki i kurateli.

Kodeks postępowania cywilnego (ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego – Dz. U. z 2021 r. poz. 1805 z późn. zm.) chroni rodzinę w postępowaniu egzekucyjnym. Kodeks pracy służy głównie ochronie macierzyństwa i zdrowia kobiet.

1.2. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA W USTAWODAWSTWIE MIĘDZYNARODOWYM

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka (uchwalona przez ONZ 10 grudnia 1948 r.) określa w art. 16 rodzinę jako naturalną i podstawową komórkę społeczeństwa i przyznaje jej prawo do ochrony ze strony społeczeństwa i państwa. Europejska Karta Społeczna z 1961 r. (zapis w pkt. 16 pierwszej części) stwierdza, iż rodzina, jako podstawowa komórka społeczeństwa, ma prawo do odpowiedniej ochrony społecznej, prawnej i ekonomicznej dla zapewnienia jej pełnego rozwoju.

Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet, uchwalona rezolucją nr 34/180 Zgromadzenia Ogólnego ONZ z dnia 18 grudnia 1979 r. podkreśla m.in. wpływ kobiet na wzrost dobrobytu społeczeństwa i rodziny. Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne ONZ 20 listopada 1989 r., ustanawia status dziecka oparty na założeniach, że jest ono samodzielny podmiotem, wymagającym – ze względu na swoją niedojrzałość psychiczną i fizyczną – szczególnej opieki i ochrony prawnej, posiadającym jako istota ludzka prawo do poszanowania tożsamości, godności i prywatności, a rodzina jest najlepszym środowiskiem wychowania i wymaga ze strony państwa wsparcia.

Europejska Konwencja o Przystosowaniu Dzieci (sporządzona w Strasburgu dnia 24 kwietnia 1967 r. (Dz. U. 1999 nr 99 poz. 1157) ma zastosowanie do dzieci, które w momencie przystosowania nie ukończyły 18 lat, nie zawarły związku małżeńskiego oraz nie są uznawane przez prawo za pełnoletnie. Europejska Konwencja o Statusie Prawnym Dziecka Pozamałżeńskiego (sporządzona w Strasburgu dnia 15 października 1975 r. (Dz. U. 1999 nr 79 poz. 888), zrównuje w prawach dzieci małżeńskie i pozamałżeńskie.

Uchwalona przez Stolicę Apostolską Karta Praw Rodziny w 1980 r. podkreśla m.in. prawo do istnienia i budowy rodziny, prawo do przekazania życia i wychowania dzieci wedle własnych tradycji i wartości, prawo do mieszkania pozwalającego na godziwe życie rodzinne oraz prawo do zabezpieczenia fizycznego, społecznego, politycznego i ekonomicznego.

1.3. UWARUNKOWANIA PRAWNE REALIZACJI PROGRAMU

Program Wspierania Rodziny w Gminie Marcinowice będzie realizowany m.in. w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447.);
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 615),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 877 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2021 r. poz. 75 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1297);
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2021 r. poz. 1744);
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.);
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Marcinowice na lata 2017-2023.

2. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE MARCINOWICE

Diagnoza sytuacji rodziny i dziecka w gminie Marcinowice została oparta na badaniu źródeł zastanych (danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie, bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców) oraz analizie ankiet skierowanych do przedstawicieli środowiska lokalnego i pedagogów funkcjonujących w gminie placówek oświatowych. Do analizy przedłożono 11 anonimowo wypełnionych ankiet skierowanych do mieszkańców oraz 2 ankiety wypełnione przez pedagogów i dyrektorów z placówek systemu oświaty.

Wśród ankietowanych było 64% kobiet i 36% mężczyzn. Dominujące grupy respondentów stanowiły osoby w przedziale wiekowym 26-35 lat (50%) i 36-45 lat (22%). Mniejszy odsetek spośród badanych stanowiły osoby w wieku 56-65 lat (14%) oraz 46-55 lat (7%) i taki sam odsetek respondentów (7%) nie określił przynależności do swojej grupy wiekowej. W badaniu nie wzięły udziału osoby poniżej 25. roku życia oraz osoby powyżej 65 lat. Jeśli chodzi o poziom wykształcenia uczestników badania, to 36% spośród nich zadeklarowało posiadanie wykształcenia wyższego i tyle samo – 36% wykształcenia średniego. Kolejną grupę stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem zasadniczym zawodowym (7%), natomiast 21% respondentów nie określiło poziomu wykształcenia.

Biorąc pod uwagę czas zamieszkiwania w gminie, to 57% uczestników badania zamieszkuje w gminie od 2 do 30 lat, natomiast 43% wszystkich respondentów ankiety mieszka na terenie gminy od urodzenia. Można zatem domniemywać, iż ankietowani mają ugruntowane i przemyślane opinie na temat niekorzystnych zjawisk widocznych w gminie oraz problemów, jakie dotyczą jej mieszkańców.

Diagnoza uwzględnia również analizę SWOT, która została przeprowadzona w obszarach: „Rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie”; „Zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne” oraz „Kapitał społeczny i ludzki”.

2.1. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu Wspierania Rodziny w Gminie Marcinowice na lata 2022-2024 są rodziny zamieszkujące teren gminy Marcinowice, w szczególności rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym oraz rodziny wymagające wsparcia ze strony profesjonalnych służb społecznych.

Program kierowany jest głównie do: rodzin niepełnych, rodzin wielodzietnych, rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym, małoletnich matek, rodzin wychowujących dzieci do lat 5, rodzin zmagających się z trudnościami wychowywania dzieci w wieku dojrzewania, rodzin

przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzin przeżywających trudności związane ze stanem zdrowia dziecka.

2.2. CHARAKTERYSTYKA GMINY

2.2.1. DANE OGÓLNE

Gmina wiejska Marcinowice położona jest w południowej części województwa dolnośląskiego, w obrębie wschodniej części powiatu świdnickiego. Zajmuje powierzchnię 95,91 km² i jest jedną z ośmiu powiatowych jednostek terytorialnych. Gmina graniczy administracyjnie z następującymi gminami: Żarów, Świdnica, Dzierżonów, Łagiewniki, Sobótka i Mietków. W ramach struktury administracyjnej terytorium gminy obejmuje swoim obszarem 19 jednostek pomocniczych – sołectw: Biała, Chwałków, Gola Świdnicka, Gruszów, Kątki, Klecin, Krasków, Marcinowice, Mysłaków, Sady, Stefanowice, Strzelce, Szczepanów, Śmiałowice, Tapadła, Tworzyjanów, Wirki, Wiry i Zebrzydów. Najliczniej zamieszkiwaną jednostką gminną jest sołectwo Marcinowice (832 osoby), natomiast najmniej mieszkańców liczy sołectwo Stefanowice (65 osób).

Marcinowice położone są w odległości ok. 10 km od Świdnicy, ok. 40 km od Wałbrzycha i ok. 40 km od Wrocławia. Przez teren gminy przebiega ważny szlak komunikacyjny – droga krajowa nr 35 (granica państwa – Wałbrzych – Wrocław), umożliwiająca korzystne połączenie z Wrocławiem oraz wrocławskim portem lotniczym. Ponadto w bezpośredniej bliskości znajduje się małe sportowe lotnisko w Mirosławicach. Drogi powiatowe (V klasa) i gminne stanowią wygodny układ komunikacyjny gminy. Po zdecydowanie wiodącym znaczeniu drogi krajowej nr 35 w drugiej kolejności najbardziej uczęszczaną jest droga nr 2879D na trasie Śmiałowice – Marcinowice – Wiry z jej rozgałęzieniami: drogą nr 2085D w kierunku Krasków – Klecin i drogą nr 1994D w kierunku Zebrzydów – Chwałków. Ten układ dróg zapewnia dobrą komunikację w gminie na osi wschód – zachód.

Ze względu na urodzajne gleby gmina ma charakter rolniczy. Ponadto gmina posiada bogate złoża kopalin: głównie granitu, kwarcu, kaolinu oraz żwiru i pisaku.

Według danych statystycznych GUS-u w latach 2019-2020 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie wzrosła z 619 do 649. Spośród nich najwięcej działało w takich branżach, jak: budownictwo (127), handel hurtowy i detaliczny oraz naprawy pojazdów samochodowych (125) oraz przetwórstwo przemysłowe (98).

Gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć wodociągową, zaopatrującą w wodę wszystkich mieszkańców. Wszystkie miejscowości gminne zaopatrywane są z jednego wodociągu grupowego, opartego na ujęciach z utworów trzeciorzędowych zlokalizowanych we wsi

Strzelce. W miejscowości Chwałków znajduje się rozlewnia naturalnej wody źródlanej Firmy Woda Bonart s.c. Mieszkańcy gminy mogą także korzystać z sieci kanalizacyjnej, której długość wynosi 52 km. Konieczna jest budowa sieci gazowej, której w gminie brakuje. Wywozem i składowaniem odpadów gminnych zajmuje się Zakład Oczyszczania Miasta w Świdnicy. W miejscowości Marcinowice znajduje się stacjonarny Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK).

W latach 2019-2021 realizowano na terenie gminy wiele inwestycji infrastrukturalnych, były to m.in.: budowa posterunku policji (w trakcie realizacji); mobilne kino plenerowe dla Centrum Kultury w gminie Marcinowice (w trakcie realizacji); rozbudowa publicznego przedszkola w Marcinowicach (w trakcie realizacji); bezpieczne przejście wraz z chodnikiem przy przedszkolu w Marcinowicach; budowa chodników (Sady, Kątki); modernizacja drogi od zatoki do świetlicy w Wirkach (w trakcie realizacji); budowa przejścia dla pieszych wraz z chodnikiem na drodze w Wirkach (w trakcie realizacji); zakup samochodu dla posterunku policji; budowa placów zabaw w Wirkach, Chwałkowie, Marcinowicach, Śmiałowicach, Stefanowicach; doposażenie placów zabaw w Goli Świdnickiej, Kraskowie, Tworzyjanowie, Białej, Klecinie, Zebrzydowie, Strzelcach; budowa dróg w Mysłakowie, Goli, Wirkach i Marcinowicach; otwarcie Klubu Malucha w Wirkach; budowa Centrum Kultury, Integracji i Sportu w Tworzyjanowie (nowoczesny, wielofunkcyjny obiekt o powierzchni ponad 200 m², posiada przestronną salę bankietową, w pełni wyposażoną kuchnię, pomieszczenie przeznaczone na zajęcia dla dzieci oraz miejsce spotkań dla strażaków OSP Tworzyjanów); otwarcie zmodernizowanej jadalni w Szkole Podstawowej im. K. K. Baczyńskiego w Strzelcach.

W gminie funkcjonują: 1 publiczny żłobek, 6 placówek wychowania przedszkolnego (1 publiczne przedszkole, 5 oddziałów przedszkolnych w szkołach) oraz 2 szkoły podstawowe. W roku szkolnym 2020/2021 do placówek wychowania przedszkolnego uczęszczało 168 dzieci, a do szkół podstawowych 416 uczniów. W 2021 r. w żłobku opieką objętych było 24 dzieci do lat 3.

Działalność kulturalną w gminie prowadzą Centrum Kulturalno-Biblioteczne w Marcinowicach, Biblioteka w Wirach posiadająca filię w Szczepanowie, a także 17 świetlic wiejskich w miejscowościach: Biała, Chwałków, Gola Świdnicka, Gruszów, Kątki, Klecin, Marcinowice, Mysłaków, Sady, Strzelce, Szczepanów, Śmiałowice, Tapadła, Tworzyjanów, Wirki, Wiry i Zebrzydów.

Zadania ochrony zdrowia w gminie realizują 3 niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej (w Marcinowicach, Wirach i Strzelcach) oraz 1 prywatny gabinet stomatologiczny. Na jej terenie funkcjonuje 1 apteka oraz 1 punkt apteczny.

Rozwój kultury fizycznej, amatorskiego ruchu sportowego i działalności rekreacyjnej możliwy jest dzięki gminnym obiektom rekreacyjno-sportowym, wśród których są m.in. „Moje Boisko Orlik” w Wirkach i Szczepanowie, wielofunkcyjna hala widowiskowo-sportowa w Marcinowicach oraz boiska sportowe w 18 miejscowościach, a także siłownie zewnętrzne i place zabaw dla dzieci. Na terenie gminy zarejestrowane są 3 kluby sportowe.

Pomoc społeczną świadczy mieszkańcom Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Marcinowicach, którego działalność pomocową uzupełniają parafie i organizacje pozarządowe, z którymi samorząd gminy współpracuje przy realizacji różnych przedsięwzięć na rzecz społeczności lokalnej. Nad bezpieczeństwem publicznym mieszkańców gminy czuwają funkcjonariusze z Posterunku Policji w Marcinowicach.

2.2.2. DEMOGRAFIA

Na koniec 2021 r. gmina Marcinowice liczyła 6 504 mieszkańców, w tym 3 292 kobiety, które stanowiły 50,62% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła w przybliżeniu 68 osób na km². Dane szczegółowe dotyczące struktury wiekowej ludności gminy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	1 207	1 208	b.d.
udział w liczbie mieszkańców	18,52%	18,52%	
liczba osób w wieku produkcyjnym	4 077	4 044	b.d.
udział w liczbie mieszkańców	62,54%	62,01%	
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1 235	1 270	b.d.
udział w liczbie mieszkańców	18,94%	19,47%	
liczba mieszkańców ogółem	6 519	6 522	6 504

Dane Głównego Urzędu Statystycznego i Urzędu Gminy w Marcinowicach.

W analizowanym okresie ogólna liczba ludności gminy ulegała wahaniom. Sytuację demograficzną kształtują także przyrost naturalny oraz saldo migracji. Dane w tym zakresie odnoszące się do gminy Marcinowice przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 2. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba urodzeń	66	59	b.d.
liczba zgonów	59	82	b.d.
przyrost naturalny	+7	-23	b.d.

Dane Głównego Urzędu Statystycznego i Urzędu Gminy w Marcinowicach.

Tabela 3. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
zameldowania spoza gminy	100	89	b.d.
wymeldowania poza gminę	65	67	b.d.
saldo migracji ogółem	+35	+22	b.d.

Dane Głównego Urzędu Statystycznego i Urzędu Gminy w Marcinowicach.

W latach 2019-2020 liczba urodzeń w gminie się zmniejszała, natomiast liczba zgonów rosła. Jednak przyrost naturalny w 2019 r. wyrażał się liczbą dodatnią, bowiem liczba urodzeń przewyższała liczbę zgonów, natomiast w 2020 r. przyrost naturalny był ujemny, gdyż liczba zgonów była wyższa niż liczba urodzeń. Na liczbę mieszkańców w gminie wpływał również ruch migracyjny. W rozpatrywanym okresie migracje odbywały się głównie w ruchu wewnętrznym. Saldo migracji w latach 2019-2020 małało, ale było stale dodatnie.

2.2.3. INFRASTRUKTURA MIESZKANIOWA

W latach 2019-2021 stan zasobów mieszkaniowych gminy ulegał niewielkim zmianom, bowiem liczba mieszkań komunalnych w 2019 r. i w 2020 r. była taka sama, zaś w 2021 r. wzrosła z 7 do 8, natomiast liczba mieszkań socjalnych utrzymywała się na tym samym poziomie. W 2021 r. gmina posiadała 8 mieszkań komunalnych i 3 mieszkania socjalne. Dane szczegółowe prezentuje poniższa tabela.

Tabela 4. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba mieszkań komunalnych	7	7	8
liczba osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych	17	17	19
liczba wniosków złożonych o mieszkania z zasobów gminy	0	1	2
liczba mieszkań socjalnych	3	3	3
liczba osób mieszkających w mieszkaniach socjalnych	5	5	7
liczba oczekujących na mieszkanie socjalne	7	8	10

Dane Urzędu Gminy Marcinowice .

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. W gminie Marcinowice tej formy pomocy udzielał Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek mieszkaniowy	5	7	6

liczba przyznanych – wypłaconych dodatków mieszkaniowych	50	36	36
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	6 517,80	5 772,16	6 986,60

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach.

W latach 2019-2021 liczba rodzin, którym przyznano dodatek mieszkaniowy, ulegała wahaniom, podobnie jak wartość przyznanych dodatków.

W ramach zadań wynikających z ustawy prawo energetyczne w 2021 r. z dodatku energetycznego skorzystały 2 rodziny w gminie (ustalono uprawnienia i wypłacono 10 świadczeń na kwotę 185,82 zł).

2.2.4. SYTUACJA NA RYNKU PRACY

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Świdnicy w latach 2019-2021 liczba osób bezrobotnych w gminie wahała się: 110 osób na koniec 2019 roku, 135 osób na koniec roku następnego, 93 osoby na koniec roku 2021. W latach 2019-2020 r. wśród pozostających bez pracy osób większość stanowiły kobiety, ich liczba wyniosła odpowiednio: 64 (w stosunku do 46 mężczyzn) na koniec 2019 r. i 135 (w stosunku do 63 mężczyzn) na koniec 2020 r.). W 2021 r. bezrobotnych kobiet było mniej niż bezrobotnych mężczyzn – 42 (w stosunku do 51 mężczyzn). Dane dotyczące bezrobocia przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 6. Bezrobotni w gminie i ich udział w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba osób w wieku produkcyjnym	4 077	4 044	b.d.
liczba bezrobotnych w gminie	110	135	93
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	2,70%	3,34%	b.d.
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	64	72	42
udział kobiet w liczbie bezrobotnych	58,18%	53,33%	45,16%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Świdnicy.

Tabela 7. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
stopa bezrobocia w powiecie świdnickim	5,6%	6,8%	5,6%
stopa bezrobocia w województwie dolnośląskim	4,6%	5,6%	4,8%
stopa bezrobocia w kraju	5,2%	6,2%	5,4%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Świdnicy oraz Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2019-2021 powiat świdnicki charakteryzował się wyższą, w stosunku do województwa dolnośląskiego, jak i kraju stopą bezrobocia. Zarówno w powiecie, województwie, jak i w kraju poziom bezrobocia ulegał wahaniom w trakcie rozpatrywanego okresu.

2.2.5. PRZESTĘPCZOŚĆ ORAZ DZIAŁANIA PODEJMOWANE NA RZECZ ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA W GMINIE

Według danych udostępnionych na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przez Posterunek Policji w Marcinowicach, w 2019 r. stwierdzono ogółem 94 przestępstwa, w 2020 r. 93 przestępstwa, a w 2021 r. 78 przestępstw. Dane szczegółowe dotyczące przestępstw w rozbiciu na poszczególne kategorie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Przestępstwa odnotowane w gminie w latach 2019-2021

zakres danych	liczba przestępstw		
	2019	2020	2021
stwierdzono ogółem przestępstw:	94	93	78
w tym popełnionych przez nieletnich:	–	1	1
w tym według poszczególnych kategorii przestępstw:			
przeciwko życiu i zdrowiu	1	1	–
przeciwko wolności	–	–	–
przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	17	17	23
przeciwko mieniu	37	36	25
przeciwko rodzinie i opiece	6	2	2
przeciwko wiarygodności dokumentów	–	–	1
przeciwko wolności seksualnej obyczajowości	–	–	–
z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	2	6	11

Dane Posterunku Policji w Marcinowicach.

Do najczęściej popełnianych przestępstw w 2021 r. należały: przestępstwa przeciwko mieniu (25 przypadków, o 11 mniej w porównaniu z 2020 r.), przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji (23 przypadki, o 6 więcej w porównaniu z 2020 r.) oraz przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (11 przypadków, o 5 więcej w porównaniu z 2020 r.). W 2021 r. stwierdzono 1 przestępstwo popełnione przez osoby nieletnie.

Funkcjonariusze Posterunku Policji w Marcinowicach przeprowadzali na terenie gminy interwencje domowe. W wyniku podejmowanych działań wprowadzane były procedury „Niebieskie Karty”. W rozpatrywanym okresie ich liczba w latach 2019-2020 pozostawała na tym samym poziomie (22), natomiast w 2021 r. uległa zmniejszeniu do 20. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Według danych III Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej ds. Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Karnych Sądu Rejonowego w Świdnicy wobec mieszkańców gminy Marcinowice prowadzone są następujące sprawy: 7 spraw dotyczących warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności, 3 sprawy dotyczące warunkowego przedterminowego zwolnienia, 6 spraw dotyczących warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności bez dozoru kuratora z nałożonymi obowiązkami, 2 sprawy dotyczące warunkowego umorzenia z nałożonymi obowiązkami oraz 15 spraw dotyczących kary ograniczenia wolności.

W 2021 r. pod dozorem kuratorów I Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Rodzinnych i Nietletnich w Sądzie Rejonowym w Świdnicy pozostawało 6 osób. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Tabela 9. Nadzory prowadzone w gminie w latach 2019-2021

2019		2020		2021	
ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób
3	6	1	4	3	6
w tym spraw					
w których rodzic został pozbawiony władzy rodzicielskiej					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
0	0	0	0	1	1
w których została ograniczona władza rodzicielska					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
0	0	0	0	0	0
spraw nietletnich					
którzy dokonali czynu karalnego					
liczba spraw		liczba spraw		liczba spraw	
0		0		1	
prezentują przejawy demoralizacji					
liczba spraw		liczba spraw		liczba spraw	
1		0		1	

Dane I Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Rodzinnych i Nietletnich Sądu Rejonowego w Świdnicy.

2.3. ZASOBY WSPIERAJĄCE RODZINĘ I DZIECKO

2.3.1. JEDNOSTKI WSPARCIA Z TERENU GMINY

Pomoc społeczną rodzinie i dziecku w gminie świadczy **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**. Jednostka ta realizuje zadania wynikające m.in. z takich aktów prawnych, jak: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,

ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.

W 2021 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej do realizacji swoich zadań zatrudniał 12 osób (2 na umowy zlecenia), w tym: kadra kierownicza – 1, pracownicy socjalni – 3, pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze – 2, pozostali pracownicy – 6. W 2021 r. na jednego pracownika socjalnego przypadało 2 168 mieszkańców gminy oraz 39 rodzin objętych pracą socjalną. Wymóg określony w ustawie o pomocy społecznej, która nakłada obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników, lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących, był spełniony. Wśród propozycji w zakresie rozwoju zasobów kadrowych GOPS-u figuruje potrzeba zwiększenia o 6 osób liczby pozostałych pracowników Ośrodka.

Z końcem 2021 r. wykształcenie wyższe kierunkowe posiadał kierownik Ośrodka oraz 2 innych pracowników, zaś wykształcenie średnie kierunkowe – 1 pracownik. Dodatkowo kierownik GOPS-u posiadał specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej, a kolejny pracownik legitymował się I stopniem specjalizacji w zawodzie pracownika socjalnego.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej na świadczenia z pomocy społecznej w gminie w latach 2019-2021 przeznaczył środki finansowe, które przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2019-2021

wielkość wydatków (w zł)	2019	2020	2021
ogółem	1 046 866,67	1 152 521,42	1 419 448,10
w tym na świadczenia z pomocy społecznej	453 756,06	493 499,28	707 794,04
na zadania własne gminy	1 042 631,89	1 122 012,56	1 395 758,60
na zadania zlecone gminie	4 234,78	30 508,86	23 689,50

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach.

Warto dodać, że w latach 2019-2021 r. na realizację zadań z zakresu polityki społecznej pozyskiwano środki finansowe ze źródeł zewnętrznych, które przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Środki finansowe pozyskane ze źródeł zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej (projekty, środki z budżetu UE) w latach 2019-2021

wielkość środków finansowych pozyskanych ze źródeł zewnętrznych (w zł)	2019	2020	2021
ogółem	0	21 433,18	37 408,25

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach.

Poniżej zamieszczono dane liczbowe dotyczące beneficjentów objętych przez GOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2019-2021.

Tabela 12. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	186	168	174
liczba rodzin	153	145	153
liczba osób w rodzinach	305	265	294
udział liczby osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w ogóle ludności gminy	4,68%	4,06%	4,52%

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2019-2021 ulegała wahaniom. Analogicznie wahał się udział beneficjentów systemu pomocy społecznej w ogóle ludności gminy. Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnych tabelach informacje na temat struktury wiekowej odbiorców pomocy społecznej w 2021 r. oraz powodów przyznania pomocy w latach 2019-2021.

Tabela 13. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2021 r.

wiek odbiorców	liczba osób
0-17 lat	–
18-25 lat	4
26-35 lat	21
36-45 lat	41
46-55 lat	33
56-65 lat	56
66 lat i więcej	43
razem	198

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach.

Tabela 14. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2019-2021

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
ubóstwo	79	71	85	150	114	147
bezdomność	3	5	5	3	5	5
potrzeba ochrony macierzyństwa	2	1	1	8	4	4
bezrobocie	34	38	40	76	64	78
niepełnosprawność	81	77	81	153	148	153
długotrwała lub ciężka choroba	115	112	126	214	202	245

bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	15	15	9	50	42	32
w tym rodziny niepełne	12	8	10	33	21	26
w tym rodziny wielodzietne	4	4	4	26	26	26
przemoc w rodzinie	0	1	2	0	1	4
alkoholizm	27	27	33	42	36	41
narkomania	0	0	0	0	0	0
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	1	1	2	1	1
zdarzenie losowe	3	9	6	6	16	14
sytuacja kryzysowa	1	0	1	1	0	2
klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	5	4	0	17	5

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez GOPS pomocą społeczną w 2021 r. wykazała, że największą grupę stanowiły osoby w wieku 56-65 lat. W latach 2019-2021 najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy społecznej w gminie była długotrwała lub ciężka choroba. Liczba rodzin objętych wsparciem Ośrodka z tego powodu ulegała wahaniom. Kolejną przyczyną udzielania pomocy była niepełnosprawność. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia GOPS-u z tego powodu również się wahała. Następnymi pod względem liczby przyznanych świadczeń powodami wsparcia udzielanego mieszkańcom były ubóstwo i bezrobocie. W obu przypadkach liczba rodzin także ulegała wahaniom. Istotnymi przyczynami udzielania mieszkańcom gminy wsparcia z pomocy społecznej były także alkoholizm i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Dane dotyczące form wsparcia udzielonego mieszkańcom gminy w latach 2019-2021 przedstawia kolejna tabela.

Tabela 15. Rodzaje wsparcia udzielanego przez GOPS w latach 2019-2021

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
pieniężna	151	146	156	145	143	149	268	263	289
rzeczowa	34	20	15	17	10	9	70	46	44
praca socjalna	X	X	X	59	69	118	126	128	285
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	0	0	1	0	0	3
schronienie	1	1	6	1	1	6	1	1	6

usługi opiekuńcze	1	1	3	1	1	3	1	1	4
specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	5	5	8	X	X	X	X	X	X

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marciniowicach.

W latach 2019-2021 najważniejszą formę wsparcia udzielaną mieszkańcom gminy stanowiła pomoc finansowa, świadczona głównie w postaci zasiłków. Liczba osób w rodzinach, które skorzystały z tej formy wsparcia, ulegała wahaniom (najwięcej w 2021 r. – 289 osób w rodzinach). Ważną formą wsparcia udzielonego mieszkańcom była praca socjalna. Polegała ona m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy przy rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, świadczeniu poradnictwa oraz współpracy z innymi podmiotami pomocy społecznej. Liczba osób w rodzinach, którym udzielono tego typu wsparcia, rosła. Znaczącą formę wsparcia beneficjentów stanowiła pomoc rzeczowa, świadczona głównie w postaci pomocy żywnościowej i posiłków. W przypadku świadczeń rzeczowych liczba osób w rodzinach, którym w latach 2019-2021 przyznano pomoc, malała.

Osoby niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, dla których pomoc w postaci usług opiekuńczych okazywała się niewystarczająca dla zaspokojenia ich podstawowych potrzeb życiowych, z uwagi na konieczność zapewnienia im całodobowej opieki (z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności), były kierowane przez GOPS do domów pomocy społecznej. Dane dotyczące liczby skierowań do DPS-ów oraz liczby osób w nich przebywających przedstawia kolejna tabela.

Tabela 16. Skierowania, pobyt i koszty pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba osób z gminy skierowanych do DPS-u	5	5	8
liczba osób z gminy przebywających w DPS-ie	5	5	8

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marciniowicach.

Istotnym narzędziem pracy socjalnej jest kontrakt socjalny, jednak w analizowanych latach takich kontraktów w gminie nie zawierano.

Z pomocy w postaci ciepłego posiłku przyznawanego w ramach rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 skorzystało w 2019 r. 34 dzieci i 85 osób dorosłych, w 2020 r. 20 dzieci i 95 osób dorosłych, a w 2021 r. 15 dzieci i 105 osób dorosłych. GOPS – w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020,

realizowanego w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD), udzielał pomocy rzeczowej w formie artykułów spożywczych o przedłużonej trwałości osobom i rodzinom, których dochód nie przekraczał 200% kryterium dochodowego uprawniającego do skorzystania z pomocy społecznej. W 2021 r. z tej formy wsparcia skorzystało 205 mieszkańców gminy.

We współpracy z Bankiem Żywności we Wrocławiu rozdysponowano 810 kg dodatkowej żywności, którą skierowano do 91 rodzin z terenu gminy. Ośrodek przyznawał także pomoc materialną o charakterze socjalnym dla uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej. W 2021 r. wypłacono stypendia socjalne dla 45 uczniów na kwotę 37 290,69 zł, z czego 7 458,14 zł stanowiły środki gminy, a 29 832,55 zł dotacja z budżetu państwa. Dodatkowo w ramach akcji „Magiczny List do Świętego Mikołaja” oraz „Podaruj Gwiazdkę” 30 dzieci z terenu gminy otrzymało paczki.

W ramach programu PFRON – „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi” – wsparcia w postaci zakupu paczek żywnościowych na kwotę 10 000 zł udzielono 40 osobom niepełnosprawnym. Na realizację programu „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” wykorzystano środki w kwocie 13 050 zł, zaś na realizację programu „Opieka Wytchnieniowa” – 14 647,20 zł.

W trakcie realizacji projektu „Profilaktyka i wczesne wykrywanie nowotworów złośliwych dolnego odcinka przewodu pokarmowego” w okresie od 1.03.21 r. do 3.07.21 r. ponad 50 mieszkańców gminy przebadano w powyższym zakresie. Realizacją projektu z ramienia gminy, w tym: informowaniem o programie oraz o ścieżce przebiegu badań, wydawaniem testów, przekazywaniem wyników testów uczestnikom projektu zajmował się GOPS.

W latach 2019-2021 liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej, za które gmina ponosiła odpłatność, ulegała wahaniom, najwyższy poziom osiągając w 2020 r. – 11 dzieci. Koszty ponoszone przez gminę z tytułu pieczy zastępczej w analizowanym okresie także się wahały i najwyższe były w 2021 r. – 108 001,26 zł. Dane prezentuje poniższa tabela.

Tabela 17. Piecza zastępcza w gminie w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba dzieci w pieczy zastępczej, za które gmina ponosiła odpłatność	10	11	9
koszty ponoszone przez gminę z tytułu pieczy zastępczej (w zł)	81 116,65	76 107,72	108 001,26
liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie gminy	3	1	0

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach.

W latach 2019-2021 opieką Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej objętych było odpowiednio: 173, 170 i 181 rodzin, liczba rodzin z dziećmi objętych pomocą Ośrodka wyniosła w 2019 r. – 40, w 2020 r. – 37 i w 2021 r. – 46, zaś liczba rodzin z dziećmi, w których zidentyfikowano trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, wyniosła odpowiednio: 26, 23 i 21. Dane w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 18. Rodziny objęte opieką Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba rodzin objętych opieką ośrodka	173	170	181
w tym nowych w danym roku rodzin objętych opieką ośrodka	–	–	–
liczba rodzin z dziećmi objętych opieką ośrodka	40	37	46
w tym nowych w danym roku rodzin z dziećmi objętych opieką ośrodka	–	–	–
liczba rodzin z dziećmi, w których zidentyfikowano trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	26	23	21
w tym nowych w danym roku rodzin z dziećmi, w których zidentyfikowano trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	–	–	–

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach.

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej mogą – zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – otrzymać wsparcie od gminy w postaci asystenta rodziny. Wsparcie asystenta rodziny kierowane jest w szczególności do: rodzin, których dzieci przebywają obecnie w pieczy zastępczej, natomiast istnieje szansa ich powrotu do rodziny biologicznej; rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej; rodzin, u których występują okresowe trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

W 2021 r. z usług asystenta korzystało w gminie 7 rodzin, w których wychowywało się 22 dzieci. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące pracy asystenta rodziny w gminie.

Tabela 19. Asystentura rodziny w gminie w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba asystentów rodziny	1	1	1
liczba rodzin objętych wsparciem	4	11	7
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem	12	19	22
przeciętny czas pracy z rodziną (miesiące)	12	12	12
koszty ponoszone w związku z zatrudnieniem asystentów rodziny (w zł)	35 107,76	44 557,59	50 011,26

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach.

W związku z wejściem w życie dnia 1 stycznia 2017 r. ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „**Za życiem**” do kręgu odbiorców usług asystenta rodziny doszły także kobiety w ciąży, ich rodziny oraz rodziny z dzieckiem posiadającym zaświadczenie o zdiagnozowanym ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Pomoc tym osobom i rodzinom polega m.in. na koordynowaniu poradnictwa i wsparcia możliwego do uzyskania ze strony różnych instytucji.

Z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przyznaje się na to dziecko **jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000 zł**. Świadczenie przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na dochód. W rozpatrywanym okresie w gminie przyznano 1 takie świadczenia w 2020 r. i 2 świadczenia w 2021 r.

W ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej gmina przyznawała mieszkańcom **świadczenia rodzinne**. Poniższe tabele prezentują informacje o wartości, rodzajach i liczbie świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2019-2021.

Tabela 20. Wartość świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
wartość przyznanych świadczeń rodzinnych (w zł)	1 747 946,97	1 721 210,49	1 760 051,88
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie rodzinne	573	479	425

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach.

Tabela 21. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2019-2021

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń		
	2019	2020	2021
zasilek rodzinny	4 370	3 483	2 869
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	21	8	11
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	96	63	79
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowania dziecka	95	103	117
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	224	222	206
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	241	205	177
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	459	558	557
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	721	624	505

jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	43	26	36
zasilek pielęgnacyjny	1 316	1 336	1 292
świadczenie pielęgnacyjne	309	357	406
specjalny zasiłek opiekuńczy	70	49	52
zasiłek dla opiekuna	48	36	24
świadczenie rodzicielskie	204	137	140
razem	8 217	7 207	6 471

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach.

W latach 2019-2021 ogólna liczba wszystkich świadczeń rodzinnych przyznanych mieszkańcom gminy zmniejszała się z roku na rok. Najczęstszą formą wsparcia w tym zakresie był zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Liczba przyznanych tego typu świadczeń z każdym rokiem malała. Istotne formy wsparcia stanowiły również dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, jak również zasiłki pielęgnacyjne i świadczenia pielęgnacyjne.

Ważną formą wsparcia udzielaną mieszkańcom gminy przez GOPS były świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Ta pomoc finansowa świadczona jest zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Tabela 22. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	34	34	32
liczba przyznanych świadczeń	413	395	402
wartość wydatków na świadczenia (zł)	152 587,00	152 546,00	157 000,60

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach.

Wartość wydatków na realizację świadczeń z funduszu alimentacyjnego, które w latach 2019-2021 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wypłacał mieszkańcom gminy, ulegała wahaniom, wahała się także liczba przyznanych świadczeń w trakcie rozpatrywanego okresu.

Na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci wypłacane są również świadczenia wychowawcze. Ich celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Od 1.04.2016 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizował Program Rodzina 500+. W ramach tego programu w 2021 r. GOPS wypłacił świadczenia wychowawcze na łączną kwotę 6 455 285,20 zł. W sumie w 2021 r. prawo do świadczeń

posiadało 776 rodzin, a świadczeniem objęto łącznie 1 192 dzieci. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 23. Świadczenie wychowawcze – Program Rodzina 500+ przyznane w gminie w 2021 r.

zakres danych	2021
liczba rodzin mających ustalone prawo do świadczenia w 2021 r.	776
liczba dzieci objętych świadczeniem (w sumie) w 2021 r.	1 192
wartość (w zł) wypłaconych świadczeń wychowawczych (w sumie)	6 455 285,20

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach.

Do 30 czerwca 2019 r. świadczenie przysługiwało matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka do ukończenia przez dziecko 18. roku życia. Wysokość świadczenia wynosiła 500 zł miesięcznie na drugie i kolejne dziecko. Świadczenie wychowawcze przysługiwało na pierwsze dziecko, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekraczał kwoty 800 zł. Jeżeli członkiem rodziny było dziecko niepełnosprawne, świadczenie wychowawcze na pierwsze dziecko przysługiwało, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekraczał kwoty 1 200 zł. Od 1 lipca 2019 r. świadczenie w tej wysokości przysługuje także na pierwsze dziecko w rodzinie bez względu na osiągnięte dochody.

W latach 2019-2021 r. wydano w gminie w sumie 163 **Karty Dużej Rodziny**. Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny (ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny – Dz. U. z 2021 r. poz. 1744) przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, w której rodzice (rodzic lub małżonek rodzica) mają lub mieli łącznie na utrzymaniu co najmniej troje dzieci bez względu na ich wiek. Prawo do posiadania Karty przysługuje odpowiednio dziecku: w wieku do 18. roku życia; w wieku do 25. roku życia w przypadku, gdy dziecko się uczy; bez ograniczeń wiekowych – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 24. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba wydanych kart	91	23	49
liczba rodzin objętych wsparciem	36	10	12
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem	27	15	38

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach.

Pomoc osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie świadczy **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**. Kolejne tabele przedstawiają dane dotyczące liczby członków GKRPA, opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu, a także

środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w gminie w latach 2019-2021.

Tabela 25. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2019-2021

	2019	2020	2021
liczba osób zaangażowanych w prace GKRPA	6	6	6

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Marcinowice.

Tabela 26. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2019-2021

rodzaj	wartość w zł		
	2019	2020	2021
opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu	116 022,10	125 042,53	157 602,89

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Marcinowice.

Tabela 27. Środki finansowe (w zł) przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie w latach 2019-2021

przeznaczenie	wielkość wydatków (w zł)		
	2019	2020	2021
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	106 776,77	81 790,10	147 901,76
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	2 000,00	1 289,56	0
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	0	0	0
razem	108 776,77	83 079,66	147 901,76

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Marcinowice.

W latach 2019-2021 środki przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie ulegały wahaniom. Wahwały się także kwoty przeznaczane na walkę z alkoholizmem, natomiast środki na przeciwdziałanie narkomanii zmniejszały się z roku na rok. W analizowanym okresie nie przeznaczano odrębnych środków na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

W ramach podejmowanych działań GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu oraz występowała do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego. Dane w tym zakresie przedstawia tabela poniżej.

Tabela 28. Działalność GKRPA w latach 2019-2021 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

zakres danych	2019	2020	2021
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła	14	13	19

rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu			
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	5	1	2

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Marcinowice.

W latach 2019-2021 liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu, ulegała wahaniom, najwyższy poziom osiągając w 2021 r. W analizowanym okresie Komisja występowała z wnioskami do sądu o podjęcie obowiązkowego leczenia odwykowego wobec 5 osób w 2019 r., 1 osoby w 2020 r. i wobec 2 osób w 2021 r.

Jednym z działań w zakresie profilaktyki w 2021 r. było prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych. GKRPA finansowała projekty związane z zagospodarowaniem czasu wolnego dla dzieci i młodzieży szkolnej oraz programy profilaktyczne poruszające problemy wynikające z uzależnień od alkoholu i narkotyków, a także kolportowała książki, plakaty, ulotki i broszury traktujące o negatywnych skutkach uzależnień i przemocy.

Ponadto w ramach Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, jak również Programu Wspierania Rodziny w placówkach oświatowych realizowane były przedsięwzięcia profilaktyczne i dydaktyczne w formie ogólnopolskich kampanii (m.in. „Zachowaj Trzeźwy Umysł”), programów i warsztatów oraz spotkań ze specjalistami, a także konkursów i spektakli oraz akcji społecznych i integracyjnych. Wykorzystano materiały edukacyjno-informacyjne (ulotki, plakaty, broszury).

Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, to w analizowanym okresie GKRPA kontaktowała się z osobami dotkniętymi tym problemem, nie składała natomiast zawiadomień do prokuratury o przestępstwie przeciwko sprawcom przemocy w rodzinie. Dane w tym zakresie przedstawia tabela poniżej.

Tabela 29. Działania podjęte w gminie przez GKRPA w latach 2019-2021 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie

zakres danych	2019	2020	2021
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	25	22	b.d.
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o przestępstwie	0	0	0

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Marcinowice.

Istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w gminie pełni **Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie**. Celem jego działania jest koordynowanie systemu przeciwdziałania przemocy domowej na najniższym szczeblu samorządu terytorialnego – w obszarze gminy.

W ujawnionych przypadkach stosowania przemocy w rodzinie lub uzasadnionego podejrzenia, że w danej rodzinie dochodzi do przemocy, wdrażana i prowadzona jest procedura „Niebieskie Karty”. Obejmuje ona ogół czynności podejmowanych przez przedstawicieli GOPS-u, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, GKRPA i organizacji pozarządowych, a wszystkie te działania koordynuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego.

Procedurę kończy się po zrealizowaniu opracowanego przez grupę roboczą indywidualnego planu pomocy dla rodziny lub po ustaniu przemocy w rodzinie oraz w przypadku rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

W 2021 r. członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego wszczęli wśród rodzin z gminy 20 procedur „Niebieskie Karty” (w tym 18 zostało sporządzonych przez Policję, zaś 2 przez pracowników socjalnych). W związku z podjętymi działaniami członków grupy roboczej i przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego – „Niebieskie Karty” zamknięto w 14 rodzinach. Szczegółowe dane na temat działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2019-2021 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 30. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	8	9	9
liczba spotkań ZI w ciągu roku	4	4	4
liczba spotkań grup roboczych	57	46	48
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	22	22	20
w tym sporządzone przez Policję	21	19	18
w tym sporządzonych przez pracowników socjalnych	1	3	2
liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	17	16	14
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	5	7	8
liczba spraw sądowych zakończonych wyrokiem	1	0	0

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Marcinowice.

Wobec sprawców przemocy w rodzinie w gminie Marcinowice były podejmowane działania korekcyjno-edukacyjne. W poszczególnych latach objętych analizą podjęto takie działania wobec 1 osoby w 2019 r. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 31. Działania korekcyjno-edukacyjne wobec sprawców przemocy w gminie w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba sprawców przemocy domowej oraz osób przejawiających zachowania agresywne z terenu gminy objętych działaniami korekcyjno-edukacyjnymi	1	0	0

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Marcinowice.

Osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie pomoc świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Wsparcia z powodu alkoholizmu udzielono 27 rodzinom (42 osobom w rodzinach) w 2019 r., 27 rodzinom (36 osobom w rodzinach) w 2020 r. i 33 rodzinom (41 osobom w rodzinach) w 2021 r., pomocy z powodu narkomanii w analizowanym okresie nie przyznawano, natomiast pomoc z powodu przemocy w rodzinie przyznano 1 osobie w 2020 r. i 2 rodzinom (4 osobom w rodzinach) w 2021 r.

W gminie Marcinowice jednostką wsparcia dla osób uzależnionych lub dotkniętych przemocą w rodzinie są (obok GOPS-u, GKRPA, Zespołu Interdyscyplinarnego) **Punkt Konsultacyjny** dla osób uzależnionych i współuzależnionych, a także **Stowarzyszenie Krzewienia Trzeźwości „Jasny Horyzont”**, zaś poza gminą **Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy**, **Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu w Świdnicy**, **Zakład Lecznictwa Odwykowego dla Osób Uzależnionych od Alkoholu w Czarnym Borze** oraz **Hostel dla Ofiar Przemocy w Rodzinie przy Fundacji Pomocy Biednym Dzieciom „Ut Unum Sint” w Świdnicy**.

Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych mieszczący się w siedzibie Stowarzyszenia Krzewienia Trzeźwości „Jasny Horyzont” w Mysłakowie świadczy pomoc osobom z terenu gminy chcącym poradzić sobie z problemem uzależnienia, członkom ich rodzin oraz osobom doświadczającym przemocy domowej. W Punkcie uzyskać można wsparcie emocjonalne, informacje, jak postępować w sytuacjach przemocy domowej, jak również o możliwościach podjęcia terapii przez osoby uzależnione i członków ich rodzin.

Poniższe tabele przedstawiają informacje na temat żłobków, placówek systemu oświaty, kultury i obiektów sportowo-rekreacyjnych funkcjonujących na terenie gminy.

Tabela 32. Opieka nad dziećmi do lat 3 w gminie w roku 2021

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci objętych opieką	liczba opiekunów
żłobek lub klub dziecięcy	1	24	3
w tym prowadzone przez gminę	1	24	3
w tym prowadzone przez inne podmioty	–	–	–

Dane Urzędu Gminy Marcinowice.

Tabela 33. Placówki wychowania przedszkolnego działające w gminie (w roku szkolnym 2020/2021)

typ placówki	liczba	liczba dzieci	liczba nauczycieli (etatów)
placówki wychowania przedszkolnego	6	168	11
w tym przedszkola	1	75	6
w tym oddziały przedszkolne w szkołach	5	93	5

Dane Urzędu Gminy Marcinowice.

Tabela 34. Placówki oświatowe działające w gminie (w roku szkolnym 2020/2021)

typ placówki	liczba	liczba uczniów	liczba nauczycieli (etatów)
szkoła podstawowa	2	416	51
szkoła ponadpodstawowa	–	–	–

Dane Urzędu Gminy Marcinowice.

Tabela 35. Placówki kultury w gminie w 2021 r.

typ placówki	liczba	liczba osób objętych ofertą	liczba pracowników
ośrodki kultury – Centrum Kulturalno-Biblioteczne	1	mieszkańcy gminy	4
świetlice	17	dzieci z gminy	–
biblioteki i filie	2	mieszkańcy gminy	2

Dane Urzędu Gminy Marcinowice.

Tabela 36. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie w 2021 r.

rodzaj podmiotu	liczba
liczba obiektów sportowo-rekreacyjnych	2 Orliki oraz boiska sportowe w 18 miejscowościach, 8 siłowni zewnętrznych, wielofunkcyjna hala widowiskowo-sportowa
liczba klubów sportowych (łącznie z uczniowskimi)	3
w tym liczba uczniowskich klubów sportowych	–

Dane Urzędu Gminy Marcinowice.

Korzystne warunki przyrodnicze, walory krajobrazowe, urozmaicona rzeźba terenu (gmina na wschodzie graniczy ze Ślązańskim Parkiem Krajobrazowym, w którego otulinie leży siedem miejscowości: Tapadła, Wiry, Wirki, Mysłaków, Sady, Biała i Chwałków, zaś południowo-wschodnia granica gminy biegnie wzdłuż Wzgórz Kieleczyńskich i Masywu Ślęzy), liczne pomniki przyrody, jak również ciekawe zabytki, do których należą m.in. obiekty sakralne, obiekty architektoniczne i zespoły pałacowo-parkowe, sprzyjają rozwojowi

różnych form rekreacji i turystyki aktywnej. Przez teren gminy przebiega m.in. międzynarodowa trasa rowerowa EuroVelo 9 – tzw. „Szlak Bursztynowy” łączący Bałtyk z Morzem Śródziemnym.

Poniższa tabela przedstawia pełną wykaz podmiotów wspierających rodziny i dzieci z gminy działających na jej terenie.

Tabela 37. Podmioty wspierające rodziny i dzieci z gminy działające na jej terenie

lp.	nazwa podmiotu	adres podmiotu
1.	Urząd Gminy Marcinowice	ul. J. Tuwima 2, 58-124 Marcinowice
2.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
3.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	
4.	Centrum Kulturalno-Biblioteczne	
5.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. J. Tuwima 22/1, 58-124 Marcinowice
6.	Gminna Biblioteka Publiczna w Marcinowicach zs. w Wirach	Wiry 10a, 58-124 Marcinowice
7.	Filia Biblioteki w Szczepanowie	Szczepanów 9a, 58-124 Marcinowice
8.	Klub Malucha w Wirach	Wiry 61, 58-124 Marcinowice
9.	Publiczne Przedszkole w Marcinowicach	ul. T. Gajcego 8, 58-124 Marcinowice
10.	Szkoła Podstawowa im. Lotników Polskich	ul. Kolejowa 18a, 58-124 Marcinowice
11.	Szkoła Podstawowa im. K. K. Baczyńskiego w Strzelcach	Strzelce 2, 58-124 Marcinowice
12.	Świetlica wiejska przy Centrum Kulturalno-Bibliotecznym	ul. J. Tuwima 2, 58-124 Marcinowice
13.	Świetlica wiejska w Białej	Biała, 58-124 Marcinowice
14.	Świetlica wiejska w Chwałkowie	Chwałków 58-124 Marcinowice
15.	Świetlica wiejska w Goli Świdnickiej	Gola Świdnicka, 58-124 Marcinowice
16.	Świetlica wiejska w Gruszowie	Gruszów, 58-124 Marcinowice
17.	Świetlica wiejska w Kątkach	Kątki, 58-1254 Marcinowice
18.	Świetlica wiejska w Klecinie	Klecin, 58-124 Marcinowice
19.	Świetlica wiejska w Mysłakowie	Mysłaków, 58-124 Marcinowice
20.	Świetlica wiejska w Sadach	Sady, 58-124 Marcinowice
21.	Świetlica wiejska w Strzelcach	Strzelce, 58-124 Marcinowice
22.	Świetlica wiejska w Szczepanowie	Szczepanów, 58-124 Marcinowice
23.	Świetlica wiejska w Śmiałowicach	Śmiałowice, 58-124 Marcinowice
24.	Świetlica wiejska w Tąpadłach	Tąpadła, 58-124 Marcinowice
25.	Świetlica wiejska w Tworzyjanowie	Tworzyjanów, 58-124 Marcinowice
26.	Świetlica wiejska w Wirkach	Wirki, 58-124 Marcinowice
27.	Świetlica wiejska w Wirach	Wiry, 58-124 Marcinowice
28.	Świetlica wiejska w Zebrzydowie	Zebrzydów, 58-124 Marcinowice
29.	Posterunek Policji w Marcinowicach	ul. Kwiatowa 1, 58-124 Marcinowice
30.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „AGA-MED” Wirach	Wiry 16, 58-124 Marcinowice

31.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „AGA-MED” w Strzelcach	Strzelce 36a, 58-124 Marcinowice
32.	Praktyka Lekarza Rodzinnego w Marcinowicach	ul. Staffa 1, 58-124 Marcinowice
33.	Klub Seniora „Spełnione Marzenia"	Kątki 23, 58-124 Marcinowice
34.	Stowarzyszenie Krzewienia Trzeźwości w Rodzinie – „JASNY HORYZONT”	ul. Tuwima 2, 58-124 Marcinowice
35.	Gminny Ludowy Klub Sportowy Marcinowice	ul. Tuwima 2, 58-124 Marcinowice
36.	Stowarzyszenie UKS Akademia Piłkarska Marcinowice	Tąpadła 59, 58-124 Marcinowice
37.	KS Radunia Tąpadła	Tąpadła, 58-124 Marcinowice
38.	Fundacja Marsjaity u Małgorzaty	Tąpadła 52, 58-124 Marcinowice
39.	Stowarzyszenie „Po Białej Stronie Ślęży"	Biała 46, 58-124 Marcinowice
40.	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Strzelce	Strzelce 63, 58-124 Marcinowice
41.	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Śmiałowice	Śmiałowice 34, 58-124 Marcinowice

Dane Urzędu Gminy Marcinowice.

W 2021 r. w gminie Marcinowice funkcjonowało 5 parafii Kościoła rzymskokatolickiego. Dane zawiera poniższa tabela.

Tabela 38. Parafie rzymskokatolickie na terenie gminy w 2021 r.

dekanat	nazwa parafii	adres	działania na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży
Świdnica – Wschód	Parafia pw. Św. Wawrzyńca w Śmiałowicach	Śmiałowice 32, 58-124 Marcinowice	
Świdnica – Wschód	Parafia pw. Wszystkich Świętych w Strzelcach	Strzelce 53, 58-124 Marcinowice	Proboszcz Ks. Marcin Czchowski prowadzi Diecezjalną Specjalistyczną Poradnię Rodzinną w Świdnicy, z którą GOPS ma podpisaną umowę na świadczenie bezpłatnych porad psychologicznych, prawniczych, doradcy życia rodzinnego, pedagoga oraz telefonu zaufania.
Świdnica – Wschód	Parafia pw. Św. Katarzyny Dziewicy i Męczennicy w Mysłakowie	Mysłaków 82, 58-124 Marcinowice	
Świdnica – Wschód	Parafia pw. Św. Michała Archanioła w Wirach	Wiry 54, 58-124 Marcinowice	
Sobótka	Parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Sobótce Zachodniej Kościół filialny pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Białej	Aleja Jana Pawła II 7, 55-050 Sobótka	

Dane Urzędu Gminy Marcinowice.

Parafie z miejscowości Śmiałowice, Strzelce, Mysłaków i Wiry należą do dekanatu Świdnica – Wschód wchodzącego w skład diecezji świdnickiej, a parafia z miejscowości Sobótka i kościół filialny w Białej – do dekanatu Sobótka wchodzącego w skład archidiecezji wrocławskiej.

Wydział Duszpasterstwa Rodzin Świdnickiej Kurii Biskupiej (ul. Jana Pawła II 1, 58-100 Świdnica) zajmuje się wspieraniem rodzin, małżeństw i osób samotnych oraz rodzin w kryzysie. Do głównych zadań tego referatu należą:

- planowanie, organizacja i nadzór nad prowadzeniem przygotowania do życia w małżeństwie i rodzinie;
- organizacja katolickiego poradnictwa rodzinnego;
- kształcenie i stała formacja specjalistów z zakresu poradnictwa rodzinnego;
- organizowanie i popieranie rozmaitych inicjatyw i działań w zakresie obrony życia;
- podejmowanie i wspieranie inicjatyw w zakresie duszpasterstwa rodzin (uroczystości diecezjalne, rekolekcje, nabożeństwa);
- przygotowywanie pomocy i materiałów w zakresie duszpasterstwa rodzin, przygotowania do małżeństwa i ochrony życia;
- współpraca z organizacjami, stowarzyszeniami i ruchami kościelnymi wspomagającymi rodzinę;
- utrzymywanie kontaktów i współpraca z instytucjami państwowymi, samorządowymi i społecznymi służącymi umacnianiu i rozwojowi rodziny oraz obronie życia.

Na poziomie diecezji działalność i współpracę parafialnych oraz rejonowych doradców życia rodzinnego koordynuje **Wydział Duszpasterstwa Rodzin Kurii Diecezjalnej. Diecezjalnego Doradcę Życia Rodzinnego** powołuje Biskup Diecezjalny na wniosek Diecezjalnego Duszpasterza Rodzin. Funkcję diecezjalnego duszpasterza rodzin pełni ks. mgr. lic. Mirosław Rakoczy (e-mail: duszpasterstworodzin@diecezja.swidnica.pl, tel. 572 304 349), a diecezjalnego doradcy życia rodzinnego Anna Rojek (tel. 530 996 547). Doradcy życia rodzinnego są osobami pierwszego kontaktu i mogą udzielić osobistego wsparcia, posiadają też wiedzę, gdzie można uzyskać specjalistyczną pomoc w różnych sytuacjach tego wymagających.

Pomoc dzieciom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach kryzysowych świadczy również Caritas Diecezji Świdnickiej (m.in. Centrum Charytatywne, Jadłodajnia, szkoła podstawowa i trzy świetlice środowiskowo-socjoterapeutyczne, Warsztaty Terapii Zajęciowej oraz „Okno Życia”).

W Świdnicy przy ul. Budowlanej 4 funkcjonuje Diecezjalna Specjalistyczna Poradnia Rodzinna (tel. 668 777 028, e-mail: rodzina.swidnica@wp.pl), która służy bezpłatną pomocą osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, dzieciom, młodzieży, osobom

samotnym, małżonkom i rodzicom. Jej dyrektorem jest proboszcz Parafii pw. Wszystkich Świętych w Strzelcach – Ks. Marcin Czchowski. Placówka czynna jest w dni powszednie, nieczynna w święta kościelne, państwowe, w okresie ferii i wakacji letnich. Dyżury w określone dni pełnią specjaliści: **psycholog** – porady, problemy w rodzinie, przemoc, dysfunkcje (środa 16.30-18.30), **psycholog – ologofrenopedagog** (środa i czwartek 16.00-19.00), **duszpasterz** (poniedziałek 14.45-16.45), **doradca życia rodzinnego** – porady małżeńskie, pomoc dla par, nauka NPR, konsultacje dotyczące adopcji (środa 16.00-18.00). Ponadto w każdy poniedziałek od godz. 14:45 do 16.45 (poza okresem wakacyjnym oraz świętami kościelnymi i państwowymi) świadczona jest pomoc przy **telefonie zaufania** – nr 668 777 028.

Dyżurujący telefon zaufania, pod którym można anonimowo zasięgnąć rady, zapewnia uzyskanie stosownych informacji na nurtujące tematy. Służy pomocą osobom, które przeżywają trudności natury społecznej, moralnej, duchowej, próbują pokonać własne osamotnienie, uzależnienia, przygnębienie, poczucie beznadziejności itp. Od 2020 r. przy Poradni funkcjonuje punkt konsultacyjno-informacyjny Apostolstwa Trzeźwości Diecezji Świdnickiej (czynny we wtorki w godz. 17.00-19.00 (z wyjątkiem świąt kościelnych, państwowych oraz ferii i wakacji). GOPS w Marcinowicach ma podpisaną umowę z Poradnią na świadczenie bezpłatnych porad psychologicznych, doradcy życia rodzinnego i pedagoga.

2.3.2. JEDNOSTKI WSPARCIA SPOZA GMINY

Mieszkańców gminy Marcinowice obejmują zasięgiem swego działania jednostki powiatowe. Poniższa tabela przedstawia dane o działalności **Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy** w odniesieniu do ludności gminy w zakresie pieczy zastępczej.

Tabela 39. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	0	3	1
liczba dzieci z gminy adoptowanych	0	1	0
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	3	1	0
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	3	0
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	6	7	3
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	4	4	3
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	3	1	0
liczba usamodzielnionych dzieci z gminy	2	0	0

liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych	1	4	0
--	---	---	---

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy.

Mieszkańcy gminy Marcinowice korzystają także ze wsparcia **Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Świdnicy**, wydającego orzeczenia o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (z uwzględnieniem orzeczonego stopnia niepełnosprawności). Dane w zakresie pomocy udzielanej mieszkańcom gminy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z powodu niepełnosprawności przedstawia kolejna tabela.

Tabela 40. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2019-2021

zakres danych	2019	2020	2021
liczba rodzin	81	77	81
liczba osób łącznie w rodzinach	153	148	153

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach.

Pomoc dzieciom i młodzieży z terenu gminy oraz ich rodzicom świadczy także **Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Świdnicy**. W roku szkolnym 2020/2021 ZPPP obejmował opieką łącznie 79 osób (dzieci i młodzieży) z gminy. Zespół podejmował następujące działania:

- diagnoza (psychologiczna, pedagogiczna lub logopedyczna) – 76 osób,
- indywidualna terapia pedagogiczna – 2 osoby,
- indywidualna terapia logopedyczna – 3 osoby,
- porady bez badań – 8 osób,
- terapia EEG Biofeedback – 2 osoby,
- spotkania z rodzicami – 20 osób.

Poniższa tabela zawiera wykaz podmiotów spoza gminy, świadczących wsparcie ludności z terenu gminy Marcinowice.

Tabela 41. Podmioty wspierające rodziny i dzieci z gminy Marcinowice usytuowane poza gminą w 2021 r.

lp.	nazwa podmiotu	adres podmiotu
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Wałbrzyska 15, 58-100 Świdnica
2.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie	
3.	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	
4.	Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych	ul. Pionierów Ziemi Świdnickiej 14, 58-100 Świdnica

5.	Powiatowy Urząd Pracy w Świdnicy	ul. M. Skłodowskiej-Curie 5, 58-100 Świdnica
6.	Komenda Powiatowa Policji w Świdnicy	ul. Jagiellońska 23, 58-100 Świdnica
7.	I Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Rodziny i Nietletnich Sądu Rejonowego w Świdnicy	ul. L. Okulickiego 2/4, 58-100 Świdnica
8.	III Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do Wykonywania Orzeczeń w Sprawach Karnych Sądu Rejonowego w Świdnicy	
9.	Prokuratura Rejonowa w Świdnicy	ul. Zamkowa 2, 58-100 Świdnica
10.	Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu w Świdnicy	ul. Westerplatte 47, 58-100 Świdnica
11.	Zakład Lecznictwa Odwykowego dla Osób Uzależnionych od Alkoholu	ul. Parkowa 8, 58-379 Czarny Bór
12.	Poradnia Zdrowia Psychicznego	ul. Zamenhoffa 47, 58-100 Świdnica
13.	Hostel dla Ofiar Przemocy w Rodzinie przy Fundacji Pomocy Biednym Dzieciom „Ut Unum Sint”	ul. A. Mickiewicza 9, 58-100 Świdnica
14.	Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej	ul. Trzebnicka 42/44, 50-230 Wrocław
15.	Caritas Diecezji Świdnickiej	Pl. Jana Pawła II 1, 58-100 Świdnica
16.	Środowiskowy Dom Samopomocy	ul. Kozara-Słobódzkiego 28, 58-100 Świdnica
17.	Bank Żywności	ul. Wodna 4, 58-100 Świdnica
18.	Polski Czerwony Krzyż Zarząd Rejonowy	Pl. Grunwaldzki 3, 58-100 Świdnica
19.	Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło w Świdnicy	ul. Westerplatte 51, 58-100 Świdnica
20.	Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych	ul. Serbska 78, 58-100 Świdnica
21.	Placówka Opiekuńczo Wychowawcza Chata „SKSK” w Świdnicy	ul. Wielecka 22, 58-100 Świdnica

Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Marcinowicach.

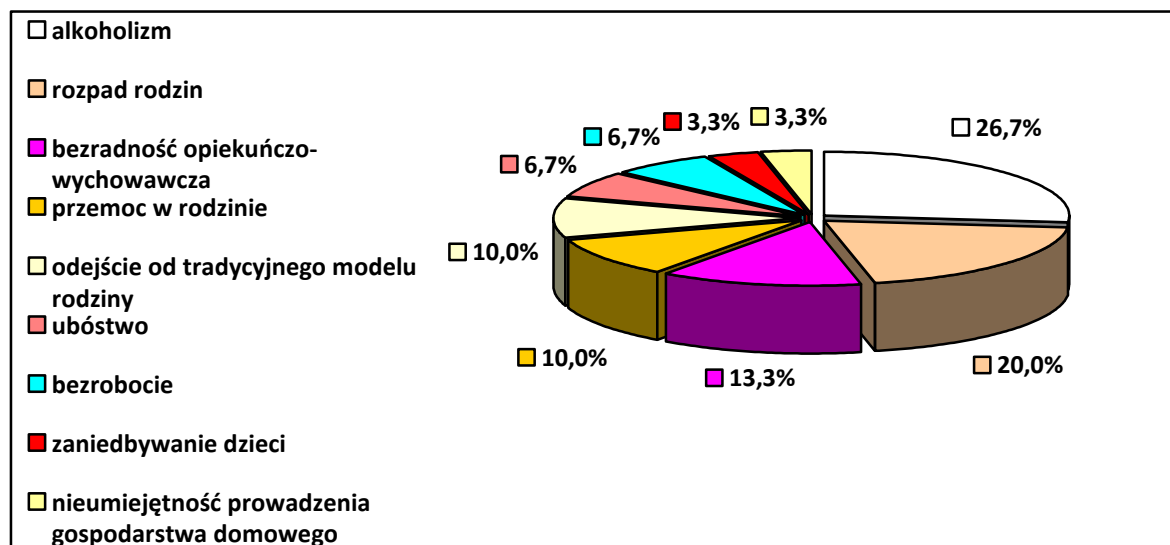
2.4. BADANIA ANKIETOWE

Analiza sytuacji rodziny i dziecka w środowisku lokalnym została pogłębiona z pomocą badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców i w placówkach systemu oświaty funkcjonujących na terenie gminy.

2.4.1. BADANIA ANKIETOWE PRZEPROWADZONE WŚRÓD MIESZKAŃCÓW

Do analizy przedłożono w sumie 14 wypełnionych anonimowo ankiet, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień dotyczących sytuacji społecznej w gminie. Respondentów poproszono o wskazanie problemów, które najbardziej uciążliwie widzą się w gminie i rzutują na prawidłowe funkcjonowanie rodzin. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 1. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska w Pani/Pana ocenie najbardziej uwidaczniają się w gminie?

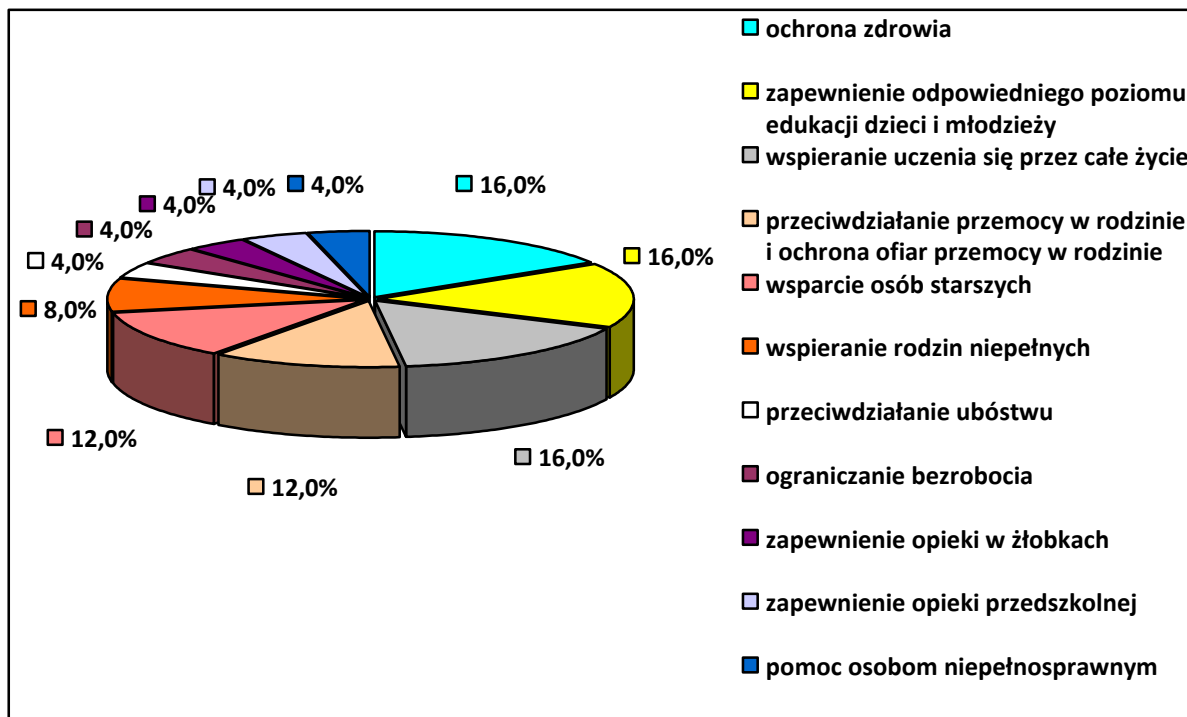

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Pytanie dotyczące problemów rzutujących na prawidłowe funkcjonowanie rodzin miało charakter półotwarty z możliwością dokonania wielokrotnego wyboru. Ankietowani najczęściej wymieniali alkoholizm (26,7%), rozpad rodzin (20%) i bezradność opiekuńczo-wychowawczą (13,3%), a także przemoc w rodzinie i odejście od tradycyjnego modelu rodziny (po 10%) oraz ubóstwo i bezrobocie (po 6,7%). W dalszej kolejności wymieniali zaniechywanie dzieci i nieumiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego (po 3,3%).

W następnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie obszarów, w jakich działania podejmowane i skierowane do rodzin bądź oferowane im wsparcie są najbardziej niezadowolające. W opinii ankietowanych oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom w gminie jest najmniej zadowolająca przede wszystkim w takich obszarach, jak: ochrona zdrowia zapewnienie odpowiedniego poziomu edukacji dzieci i młodzieży oraz wspieranie uczenia się przez całe życie (po 16%), a także przeciwdziałanie przemocy i ochrona ofiar przemocy w rodzinie oraz wsparcie osób starszych (po 12%). W dalszej kolejności wskazano też wspieranie rodzin niepełnych (8%), jak również przeciwdziałanie ubóstwu, ograniczanie bezrobocia, zapewnienie opieki w żłobkach oraz zapewnienie opieki przedszkolnej i pomoc osobom niepełnosprawnym (po 4%). Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

Wykres 2. W jakich obszarach należałoby podjąć lub zintensyfikować działania, by poprawić jakość życia i kondycję rodzin zamieszkujących teren gminy?

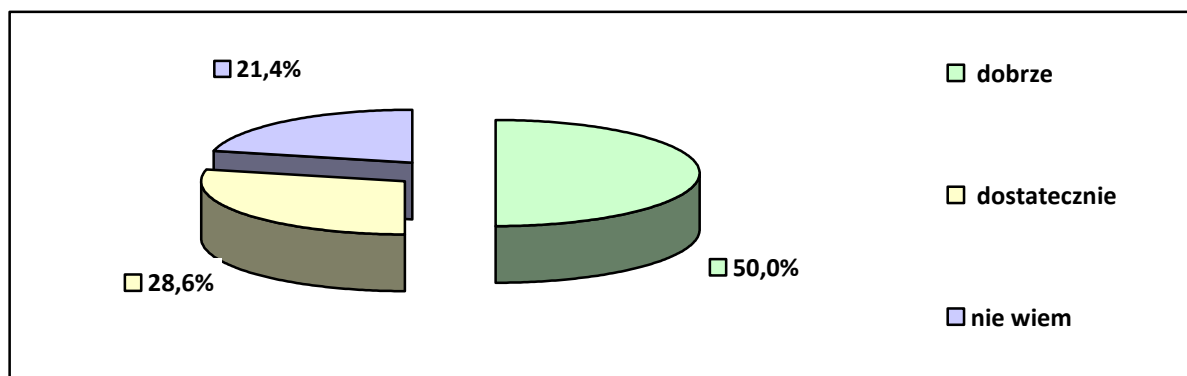

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Badanie ankietowe pozwoliło także poznać opinie jego uczestników na temat oferty w zakresie edukacji oraz zaspokajania potrzeb w zakresie opieki przedszkolnej i opieki w żłobkach.

Bardzo pozytywnie oceniono ofertę edukacyjną szkół w gminie. Według połowy (50%) badanych jest ona dobra, a kolejne 28,6% respondentów przyznało, że jest dostateczna. Zdania w tej sprawie nie wyraziło 21,4% pytanych. Nikt z ankietowanych nie stwierdził, że jest ona niedostateczna. Rozkład uzyskanych odpowiedzi w zakresie oferty edukacyjnej prezentuje poniższy wykres.

Wykres 3. Jak Pani / Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?

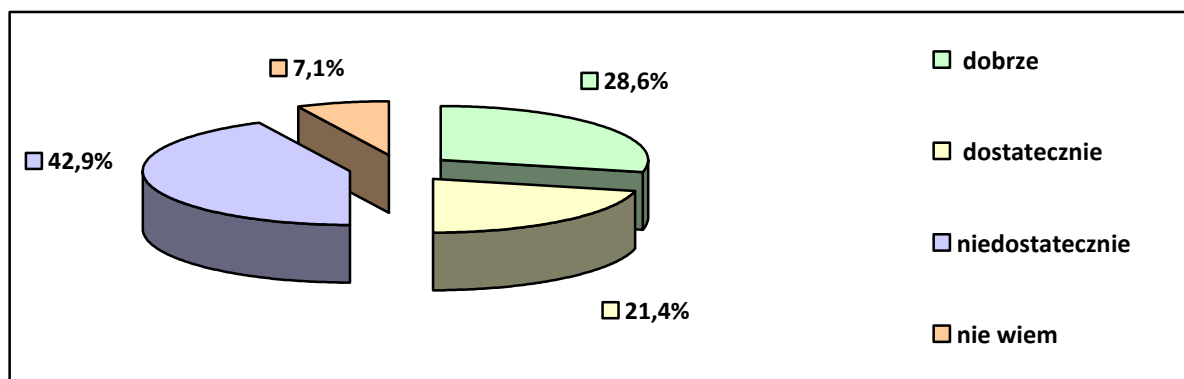
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Kwestia opieki przedszkolnej w gminie została oceniona negatywnie. Zdaniem 42,9% ankietowanych potrzeby mieszkańców w tym zakresie nie są zaspokajane. Jednocześnie 21,4% badanych nie podziela tej opinii. 35,7% respondentów miało trudności z odniesieniem się do tego problemu. Według połowy (50%) ankietowanych oferta w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 nie zaspokaja potrzeb mieszkańców. Przeciwnego zdania było 28,6% badanych. Jednoznacznie wypowiedzieć się w tej sprawie nie potrafiło 21,4% respondentów.

Badanie ankietowe uwzględniało również ocenę oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej oraz oferty w zakresie ochrony zdrowia w gminie. Uczestnicy badania bardzo pozytywnie ocenili atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej w gminie, bowiem według zdecydowanej większości (71,4%) ankietowanych jest ona dobra lub dostateczna. Odmienną opinię wyraziło 14,3% respondentów. Oceny w tej kwestii nie przedstawiło 14,3% pytanym. Jeśli chodzi o ofertę gminy w zakresie sportu i rekreacji, to także została oceniona pozytywnie. Jako dobrą uznała ją połowa badanych (50%), zaś jako dostateczną oceniło ją 35,8% ankietowanych. Jednak zdaniem 7,1% pytanym jest ona niedostateczna i taki sam odsetek (7,1%) respondentów miał problemy z jednoznaczną odpowiedzią na to pytanie.

Oferta w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców została oceniona pozytywnie, bowiem 28,6% respondentów stwierdziło, że jest ona dobra, a kolejne 21,4% badanych przyznało, że jest dostateczna, jednocześnie zdaniem 42,9% ankietowanych jest ona niedostateczna. 7,1% pytanym nie wyraziło opinii w tej kwestii. Uzyskane wyniki ankiety odnoszące się do ochrony zdrowia prezentuje poniższy wykres.

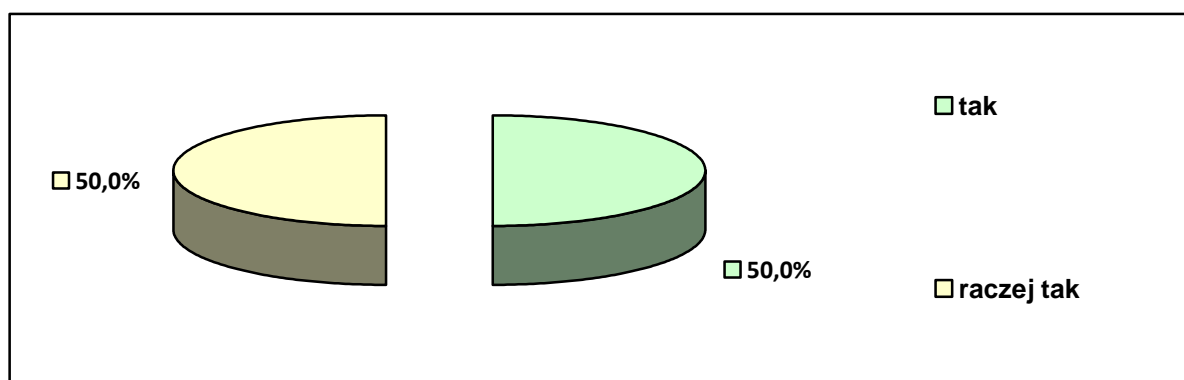
Wykres 4. Jak Pani / Pan ocenia funkcjonalność i jakość oferty w zakresie ochrony zdrowia w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W badaniu poruszono także kwestię poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Z wypowiedzi respondentów wynika, że w miejscu zamieszkania czują się oni bezpiecznie lub raczej bezpiecznie. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 5. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w gminie w celu poprawy funkcjonowania rodzin. Odpowiadając, ankietowani szczególny nacisk położyli na zapewnienie dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej i usług rehabilitacyjnych, zwiększenie liczby miejsc w żłobkach i przedszkolach oraz rozwój budownictwa komunalnego i socjalnego, a także likwidację barier architektonicznych i wsparcie finansowe. Wśród niezbędnych do realizacji działań wymieniono też rozszerzenie oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej, tworzenie kół gospodyń wiejskich i klubów seniora oraz organizowanie rodzinnych imprez integracyjnych.

Uczestnicy badania typowali także działania, jakie należałoby podjąć w gminie w celu poprawy sytuacji dzieci i młodzieży. Respondenci wskazywali najczęściej na: zintensyfikowanie działań w zakresie zagospodarowania czasu wolnego uczniów, organizowanie zajęć kulturalnych, rekreacyjno-sportowych oraz spotkań i wyjazdów integracyjnych (kino, teatr, filharmonia), a także rozszerzenie oferty kół zainteresowań rozwijających pasje i uzdolnienia uczniów. Za równie ważne uznano zapewnienie uczniom dostępu do specjalistów – psychologów, terapeutów i psychiatrów oraz tworzenie żłobków i klubów malucha, jak również dalszy rozwój placówek opieki przedszkolnej.

Podczas badań ankietowych respondenci identyfikowali także instytucje i organizacje działające w gminie bądź obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców, które mogą w największym stopniu przyczynić się do złagodzenia bądź rozwiązania lokalnych problemów społecznych, w tym problemów rodzin i dzieci. W pierwszej kolejności zaliczono do nich: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki systemu oświaty, Urząd Gminy Marcinowice oraz podległe mu jednostki oraz sołtysów i ośrodki zdrowia.

Uczestnicy badania mieli także możliwość podzielenia się uwagami dotyczącymi sytuacji rodzin i dzieci zamieszkujących w gminie. Respondenci zwrócili szczególną uwagę na potrzebę poprawy warunków mieszkaniowych, a także zintensyfikowania działań integrujących lokalną społeczność oraz stworzenie ciekawej oferty kulturalnej, oświatowej

i sportowej aktywizującej dzieci i młodzież, która ograniczyłaby czas spędzany przed komputerem i smartfonem.

2.4.2. BADANIA ANKIETOWE W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH

Analizie sytuacji dziecka i rodziny w gminie posłużyło również badanie ankietowe przeprowadzone w funkcjonujących na jej terenie placówkach systemu oświaty. Pomogło ono zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów m.in. pod kątem występowania negatywnych zachowań i zjawisk o charakterze patologicznym, nadto pozwoliło uzyskać informacje na temat prowadzonych w szkole działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych. Do analizy przedłożono 2 ankiety – wypełnione przez pedagogów szkolnych i dyrektorów placówek systemu oświaty funkcjonujących na terenie gminy:

- Szkoła Podstawowa im. Lotników Polskich w Marcinowicach (liczba uczniów: 310 + 44 dzieci w oddziałach przedszkolnych, liczba nauczycieli: 38),
- Szkoła Podstawowa im. K. K. Baczyńskiego w Strzelcach (liczba uczniów: 130, liczba nauczycieli: 21).

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, iż obie szkoły zatrudniają pedagoga, 1 z nich zapewnia opiekę pielęgniarską. Obie placówki oferują pomoc psychologa, korzystają z usług logopedy oraz zatrudniają doradcę zawodowego. Szkoły zapewniają uczniom dostęp do Internetu i dają możliwość korzystania z sali gimnastycznej i boisk sportowych. W żadnej z ankietowanych szkół nie utworzono klasy lub grupy integracyjnej. Obie placówki zapewniają opiekę w ramach zajęć świetlicowych oraz umożliwiają nauczanie indywidualne. Szkoły oferują też zajęcia przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wymieniono wśród nich zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, socjoterapeutyczne, psychoterapeutyczne, rewalidacyjne, terapię pedagogiczną, a także zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne oraz rozwijające umiejętności związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu.

Zajęcia dodatkowe proponowane w szkołach

Ankietowane szkoły mają w swojej ofercie zajęcia dodatkowe. Znalazły się wśród nich m.in. koła rozwijające zainteresowania i predyspozycje uczniów: koła przedmiotowe, sportowe (SKS), kształtujące kreatywność, a także konsultacje dla uczniów w celu wyrównania braków w edukacji.

Problemy w otoczeniu szkolnym i rodzinnym uczniów

Uczestnicy badania stwierdzali występowanie zjawisk patologicznych i negatywnych zachowań w społeczności uczniowskiej oraz dysfunkcji i patologii w otoczeniu domowym uczniów, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, identyfikowano w dwojaki sposób: wypełniając zamknięte katalogi obejmujące 12 i 6 zmiennych oraz odpowiadając na pytania o charakterze otwartym, określając subiektywnie stopień natężenia występujących problemów w ciągu trzech ostatnich lat. Uzyskane na podstawie analizy ankiet informacje prezentują poniższe tabele.

Tabela 42. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2019/2020

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	obecność poszczególnych zjawisk		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono
palenie papierosów	1	4	1
sięganie po alkohol	–	–	2
sięganie po narkotyki	–	–	2
niszczenie mienia szkolnego	1	2	1
kradzieże na terenie szkoły	–	–	2
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	1	2	1
udział w grupach negatywnych	–	–	2
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	2	4	–
autoagresja	1	1	1
ucieczki z domu	–	–	2
przestępczość ujawniona	–	–	2
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	2	3	–

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Tabela 43. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2019/2020

dysfunkcje i patologie rodziny	liczba ujawnionych przypadków
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	8
zaniedbanie	2
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	2
przemoc w rodzinie	2
wykorzystywanie seksualne dzieci	–
przestępczość	2

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

W otoczeniu szkolnym uczniów odnotowano po 4 przypadki palenia papierosów oraz agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, 3 przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego, po 2 przypadki niszczenia mienia szkolnego oraz dyskryminacji w grupie rówieśniczej, a także 1 przypadek autoagresji. Wśród dysfunkcji i patologii ujawnionych w środowisku rodzinnym uczniów placówek oświatowych stwierdzono 8 przypadków bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, a także po 2 przypadki zaniedbań, uzależnień, przemocy w rodzinie i przestępczości.

Przedstawiciele obu badanych placówek zauważyli wzrost negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych wśród uczniów w ciągu ostatnich trzech lat. Ich zdaniem dotyczy to w szczególności zachowań agresywnych oraz dyskryminacji i przemocy w grupie rówieśniczej (bójki, konflikty rówieśnicze, agresja werbalna, nieposzanowanie drugiej osoby), a także cyberprzemocy, uzależnienia od narzędzi TIK, e-papierosów oraz prób z alkoholem i nikotyną.

Jeśli chodzi o przypadki dysfunkcji występujących w rodzinach dzieci i uczniów, to w opinii przedstawiciela jednej z placówek w ciągu trzech ostatnich lat nie nastąpił wzrost liczby zjawisk patologicznych i przypadków dysfunkcji. Jednocześnie drugi ankietowany taki wzrost w analizowanym okresie dostrzegł, zwłaszcza jeśli chodzi o uzależnienia od alkoholu, zaniedbania, brak kompetencji wychowawczych oraz bezradność opiekuńczo-wychowawczą rodziców.

Współpraca placówek z rodzicami uczniów przybiera różne formy i została oceniona pozytywnie przez wszystkich uczestników badania.

Współpraca placówek z instytucjami i organizacjami jest zdaniem przedstawicieli placówek zadowolająca. Do podmiotów, z którymi szkoły najczęściej współpracują, uczestnicy badania zaliczyli: Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Marcinowicach i Dzierżoniowie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych, Policję, Wydział Rodzinny i Nietletnich Sądu Rejonowego (kuratorzy sądowi, koordynatorzy rodzin zastępczych) oraz NZOZ „AGA-MED”.

Pomoc, jaką placówki oferują uczniom z rodzin ubogich, opiera się o współpracę z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej i polega przede wszystkim na zapewnieniu bezpłatnego dożywiania w formie obiadów oraz pomocy asystenta rodziny. Uczniowie korzystają też ze zwolnienia z opłaty na ubezpieczenie, dofinansowania paczek mikołajkowych (RR), wsparcia finansowego (poprzez współpracę z instytucjami wspierającymi pracę szkoły). W razie potrzeby organizowane są zbiórki darów. W celu ustalenia pozafinansowej pomocy sytuacja uczniów jest diagnozowana poprzez obserwację

i wywiady z wychowawcami. Placówki zapewniają opiekę w ramach zajęć świetlicowych, umożliwiają też uczestnictwo w zajęciach wyrównawczych i socjoterapeutycznych, udzielają także informacji na temat źródeł wsparcia i pomocy rzeczowej.

Pomoc, jaką placówki oferują uczniom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy w rodzinie przebiega we współpracy z instytucjami pomocowymi. Umożliwiany jest kontakt ze specjalistami – pedagogami i psychologami, zapewniana jest informacja o dostępnych formach pomocy i odpowiednich instytucjach pomocowych. Dzieci mogą również korzystać z konsultacji oraz porad pedagogów i psychologów szkolnych, zapewniane jest im wsparcie wychowawców i dyrektorów, uczestniczą także w programach profilaktyczno-edukacyjnych, zajęciach świetlicowych oraz zajęciach wyrównawczych, socjoterapeutycznych i warsztatach rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne. Szkoły na bieżąco monitorują sytuację rodzinną, współpracują z GOPS-em, MOPS-em, GKRPA, PCPR-em, jak również z kuratorami i Sądem. Rodzice mogą liczyć na wsparcie w postaci konsultacji i pedagogizacji, są także uświadamiani o potrzebie dalszej diagnozy i terapii.

Poprawa funkcjonowania placówek oraz efektywności procesu kształcenia i wychowania wymaga, zdaniem uczestników badania, kontynuowania działań zawartych w szkolnych Programach Profilaktyczno-Wychowawczych, zgodnych z aktualnymi potrzebami. Placówki na bieżąco monitorują i diagnozują procesy edukacyjne i ich efektywność, w razie potrzeby podejmowane są natychmiastowe reakcje i działania. W celu niwelowania negatywnych zachowań (bójki, konflikty rówieśnicze, palenie e-papierosów, cyberprzemoc) należy wzmacniać kompetencje wychowawcze rodziców poprzez indywidualne spotkania i informowanie o aktualnych zagrożeniach oraz skutkach tych zagrożeń. Prowadzone dotychczas działania mają na celu pomoc w poszukiwaniu rozwiązań poprzez właściwe oddziaływanie wychowawcze (podniesienie stopnia ich refleksyjności, wzbogacenie świadomości pedagogicznej). Według respondentów konieczna jest dalsza efektywna praca dydaktyczno-wychowawcza oraz utrzymanie współpracy z rodzicami i instytucjami, motywowanie uczniów do nauki oraz wspieranie relacji rówieśniczych.

2.5. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, a jej przedmiotem stały

się następujące obszary: **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne oraz kapitał społeczny i ludzki.**

RODZINA, DZIECKO I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • wsparcie asystenta rodziny dla rodzin niewydolnych wychowawczo • zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia • funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • nieinicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • nienasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin i niezwiększająca się liczba rodzin dysfunkcyjnych • niewzrastająca liczba rodzin wymagających specjalistycznego wsparcia • możliwość tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie gminy • wystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • nienasilająca się w gminie skala zjawiska przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> • niezmnijające się społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy w rodzinie

Analiza uwarunkowań dla obszaru *rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie* zwraca uwagę na zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: wsparcie asystenta rodziny dla rodzin niewydolnych wychowawczo, zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia, funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie, a także zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie gminy. Dostrzegane mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przesłonić ciężaru gatunkowego zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Niepokoić powinno zwłaszcza niezmnijające się społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy w rodzinie, jak również nieinicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie – to kwestie, które należy uwzględnić w programowaniu działań w tym obszarze.

ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	slabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi • prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień i przemocy w rodzinie wśród uczniów • realizowanie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym 	<ul style="list-style-type: none"> • nieinicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców • niezwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia • niewzrastające zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi • niezwiększająca się liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki • brak wzrostu zagrożenia przestępczością wśród nieletnich 	<ul style="list-style-type: none"> • brak kompleksowych programów prozdrowotnych • występujące uzależnienia

Analiza uwarunkowań dla obszaru *zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne* wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron: zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi, prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień i przemocy w rodzinie wśród uczniów oraz realizowanie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym. Mimo zdecydowanej przewagi mocnych stron i licznych szans w tym obszarze wskazane zagrożenia – brak kompleksowych programów prozdrowotnych i występujące uzależnienia – mogą mieć wpływ na osiągnięcie zakładanych zmian w procesie wdrażania założeń budowanego programu.

KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	slabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców • inicjowanie działań mających na celu 	<ul style="list-style-type: none"> • wymagająca dostosowania do aktualnych potrzeb liczebność kadry i placówek pomocy społecznej

integrację społeczności lokalnej <ul style="list-style-type: none"> • możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników pomocy społecznej 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • odpowiedni potencjał gminy zapewniający jej rozwój oraz umożliwiający wzrost jakości życia • zmniejszająca się liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją • niewzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej • dysponowanie środkami umożliwiającymi dostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb 	<ul style="list-style-type: none"> • niewielkie zainteresowanie mieszkańców działalnością wolontarystyczną

Analiza uwarunkowań dla obszaru **kapitał społeczny i ludzki** wskazuje na przewagę mocnych stron, którymi są głównie: odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców oraz inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej. Należy także podkreślić możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników pomocy społecznej poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego. Jednakże liczne mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie powinny przesłonić wagi dostrzeganych i zasygnalizowanych zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Wymagająca dostosowania do aktualnych potrzeb liczebność kadry i placówek pomocy społecznej, a także niewielkie zainteresowanie mieszkańców działalnością wolontarystyczną – to w obliczu niekorzystnych tendencji demograficznych niezwykle istotne kwestie rzutujące na kształt programu działań w tym obszarze.

2.6. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU

Przystępując do opracowania Programu Wspierania Rodziny w Gminie Marcinowice na lata 2022-2024, dokonano oceny stopnia wdrożenia poprzednio obowiązującego Programu. W tym celu powołano Zespół Oceniający złożony z przedstawicieli instytucji biorących udział w realizacji założeń programu. Uwzględniając całokształt działań podjętych w ramach realizacji Programu, Zespół Oceniający, wykorzystując pięciopunktową skalę ocen skonstruowaną tak, że poszczególnym jej stopniom przypisano określenia wyrażające osiągnięte efekty realizacji programu, przyjął ocenę ogólną na poziomie 4, co wskazuje na realizację większości założeń programowych.

Zespół wskazał trudności w realizacji założeń programowych, osiągnięcia, jakie odnotowano, działania, których nie udało się zrealizować, przedsięwzięcia, które należałoby kontynuować, a dodatkowo najważniejsze projekty, które zostały zrealizowane.

Trudności napotkane przy wdrażaniu programu:

- ograniczone środki finansowe,
- brak specjalistów niezbędnych do realizacji programów przez GOPS (psycholog, radca prawny),
- brak infrastruktury lokalowej,
- mała frekwencja i zainteresowanie ze strony mieszkańców,
- problemy komunikacyjne (problem z dojazdem do gminy z innych wsi).

Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach programu:

- wzrost świadomości społeczeństwa w zakresie bezpieczeństwa, zdrowia, funkcjonowania rodziny,
- przeciwdziałanie przemocy, uzależnieniom, wykluczeniu społecznemu.

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania programu:

- brak specjalistów.

Przedsięwzięcia, które należałoby kontynuować lub podjąć w nowym okresie programowania:

- warsztaty umiejętności wychowawczych dla rodziców,
- spotkania profilaktyczne dla dzieci i młodzieży,
- realizacja zajęć pozaszkolnych – sportowych, kulturalnych,
- wsparcie dla osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych,
- profilaktyka w zakresie przemocy i uzależnień.

Najważniejsze programy i projekty wynikające z zapisów programu, które zostały zrealizowane:

- „Opieka wytchnieniowa”,
- „Asystent osoby niepełnosprawnej”.

3. PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE

Uzyskane wyniki diagnozy problemów rodzin i dzieci na terenie gminy, opartej na analizie źródeł zastanych, wyników badań ankietowych, analizie SWOT pozwoliły na opracowanie założeń Programu Wspierania Rodziny w Gminie Marcinowice na lata 2022-2024. Zostały one przedstawione w formie celu głównego, celów operacyjnych i kierunków działań, których realizacja powinna przyczynić się do zminimalizowania problemów dotyczących rodzin i dzieci w gminie występujących obecnie, jak i mogących wystąpić w najbliższych latach.

3.1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Cel główny, wyznaczony w Programie Wspierania Rodziny w Gminie Marcinowice na lata 2022-2024 jest następujący:

**Wzmacnianie kondycji i jakości życia rodzin
zamieszkujących w gminie Marcinowice
poprzez rozwijanie systemu wsparcia
sprzyjającemu prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny.**

3.2. CELE OPERACYJNE, DZIAŁANIA

CEL OPERACYJNY 1.: PODNOSZENIE JAKOŚCI I EFEKTYWNOŚCI USŁUG ŚWIADCZONYCH NA RZECZ WSPIERANIA RODZINY.				
Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Monitorowanie warunków życia, potrzeb i dysfunkcji rodzin zamieszkujących w gminie.	2022-2024	UG RG GOPS GKRPA ZI placówki oświatowe Policja placówki ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin korzystających z pomocy z uwzględnieniem przyczyn - liczba rodzin objętych pracą socjalną - liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym, terapią i mediacją 	<ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie liczby rodzin wymagających wsparcia poprzez odpowiednio wczesne zapobieganie pojawiającym się problemom - poprawa sytuacji rodzin
Aktywizacja zawodowa członków rodzin dotkniętych bezrobociem.	2022-2024	GOPS UG PUP NGOs lokalne media	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób bezrobotnych w gminie, - liczba mieszkańców gminy objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie poziomu bezrobocia w gminie - poprawa funkcjonowania rodzin w sferze socjalno-bytowej
Udzielanie wsparcia finansowego rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej oraz w postaci świadczeń rzeczowych.	2022-2024	GOPS UG	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, - liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa bezpieczeństwa socjalnego rodzin

			i alimentacyjnych	
Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich oraz zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	2022-2024	GOPS UG placówki oświatowe świetlice jednostki rekreacyjno-sportowe placówki kultury NGOs	<ul style="list-style-type: none"> - liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem, - liczba i rodzaj podjętych działań 	<ul style="list-style-type: none"> - wyrównywanie szans edukacyjnych - przeciwdziałanie marginalizacji dzieci z rodzin ubogich
Zwiększenie dostępności do poradnictwa specjalistycznego (w tym psychologicznego i prawnego), terapii rodzinnej i mediacji dla członków rodzin wymagających wsparcia.	2022-2024	GOPS UG PCPR Kościoł	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób i rodzin objętych wsparciem, - liczba udzielonych porad z uwzględnieniem ich charakteru 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa funkcjonowania rodzin wymagających wsparcia - poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych
Wspieranie osób samotnie wychowujących dzieci.	2022-2024	UG RG GOPS placówki oświatowe placówki przedszkolne placówki kultury jednostki sportowo-rekreacyjne NGOs Kościoł	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin niepełnych na terenie gminy objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, - rodzaj podejmowanych działań mających na celu wsparcie osób samotnie wychowujących dzieci 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa bezpieczeństwa socjalnego osób samotnie wychowujących dzieci - podniesienie jakości życia i komfortu osób samotnie wychowujących dzieci - zapewnienie dzieciom wychowującym się

				<p>w rodzinach niepełnych równych szans życiowych</p> <ul style="list-style-type: none"> - przeciwdziałanie marginalizacji osób samotnie wychowujących
Wspieranie rodzin wielodzietnych.	2022-2024	<p>UG RG GOPS placówki oświatowe placówki przedszkolne placówki kultury jednostki sportowo-rekreacyjne NGOs Kościoł</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba wydanych Kart Dużej Rodziny - liczba rodzin korzystających ze wsparcia w postaci Karty Dużej Rodziny - liczba dzieci w rodzinach korzystających z Karty Dużej Rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie jakości życia i komfortu rodzin wielodzietnych - zapewnienie dzieciom wychowującym się w rodzinach wielodzietnych równych szans życiowych - przeciwdziałanie marginalizacji rodzin wielodzietnych
Doskonalenie wiedzy i umiejętności kadr pracujących z rodziną.	2022-2024	<p>GOPS PCPR ROPS</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj odbytych szkoleń 	<ul style="list-style-type: none"> - podwyższenie poziomu wiedzy i kompetencji pracowników instytucjonalnej pomocy społecznej, członków ZI i GKRPA. - podwyższenie skuteczności świadczonej pomocy - poprawa funkcjonowania rodzin

				i dzieci objętych wsparciem
--	--	--	--	-----------------------------

CEL OPERACYJNY 2.: WSPIERANIE ROZWOJU DZIECI I MŁODZIEŻY.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Monitorowanie zapotrzebowania na opiekę przedszkolną w gminie oraz opiekę dla dzieci do lat 3.	2022-2024	UG RG GOPS	<ul style="list-style-type: none"> - liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, - liczba dzieci objętych opieką w żłobku lub klubie rodzinnym 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa funkcjonowania rodzin z małymi dziećmi
Wzbogacanie oferty edukacyjno-wychowawczej.	2022-2024	UG RG placówki oświatowe placówki kultury świetlice	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj zorganizowanych zajęć - liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> - wyrównywanie szans edukacyjnych - podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży
Zapewnienie uczniom z niepełnosprawnościami indywidualnego wsparcia w celu umożliwienia im realizacji prawa do kształcenia.	2022-2024	UG RG placówki oświatowe	<ul style="list-style-type: none"> - liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym - liczba godzin 	<ul style="list-style-type: none"> - wyrównywanie szans edukacyjnych - podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży
Realizowanie programów profilaktycznych, wspierających wychowanie dzieci i młodzieży.	2022-2024	placówki oświatowe GKRPA GOPS ZPPP	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj programów profilaktycznych - liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> - kształtowanie prawidłowych postaw życiowych - eliminowanie niekorzystnych zjawisk mających wpływ na rozwój dzieci

				i młodzieży
Wspieranie uczniów uzdolnionych i utalentowanych.	2022-2024	UG RG placówki oświatowe NGOs GOPS	- liczba uczniów - rodzaj wsparcia (nagrody, wyróżnienia)	- motywowanie do zdobywania wiedzy - wzmacnianie wizerunku lokalnej oświaty i samorządu lokalnego
Realizowanie działań artystyczno-kulturalnych oraz sportowych adresowanych do dzieci i młodzieży.	2022-2024	UG RG placówki oświatowe placówki kultury świetlice jednostki sportowo-rekreacyjne NGOs	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników	- poprawa atrakcyjności oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej - poszerzanie możliwości spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży - integrowanie społeczności lokalnej - stwarzanie warunków do rozwoju zainteresowań
Realizowanie projektów na rzecz dzieci i młodzieży współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.	2022-2024	placówki oświatowe placówki kultury jednostki sportowo-rekreacyjne GOPS NGOs	- liczba i rodzaj zrealizowanych projektów - liczba uczestników	- poprawa funkcjonowania dzieci i młodzieży w środowisku zamieszkania
Popularyzowanie idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży, szerzenie wśród nich postaw	2022-2024	placówki oświatowe placówki kultury GOPS NGOs	- liczba i rodzaj zrealizowanych działań - liczba wolontariuszy	- wzmacnianie kompetencji społecznych - wzmacnianie

filantropijnych.		Kościół lokalne media		solidarności społecznej - poprawa funkcjonowania osób i grup, na rzecz których podejmowany jest wolontariat
------------------	--	--------------------------	--	--

CEL OPERACYJNY 3.: PROMOCJA RODZINY, PRZECIWDZIAŁANIE NIEKORZYSTNYM ZJAWISKOM ZAGRAŻAJĄCYM JEJ PRAWIDŁOWEMU FUNKCJONOWANIU.

Promowanie wzoru rodziny prawidłowo wypełniającej swoje funkcje, edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich.	2022-2024	UG RG GOPS GKRPA placówki oświatowe placówki kultury świetlice NGOs ZPPP PCPR media lokalne Kościół	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba osób objętych działaniami	- zwiększenie kompetencji rodzinnych - zmiana pokutujących stereotypów na temat ról, jakie mają do spełnienia członkowie rodziny, - poprawa i umocnienie wizerunku rodziny
Wzmacnianie więzi rodzinnych i pokoleniowych, m.in. poprzez organizowanie pikników rodzinnych i imprez integracyjnych.	2022-2024	UG RG GOPS placówki oświatowe świetlice jednostki rekreacyjno-sportowe placówki kultury NGOs	- liczba imprez - liczba uczestników	- wzmocnienie więzi rodzinnych i społecznych - budowa dialogu międzypokoleniowego - wzmocnienie poczucia przynależności do społeczności lokalnej rodzin zagrożonych

		media lokalne Kościoł		wykluczeniem społecznym - integrowanie społeczności lokalnej
Podjęmowanie działań mających na celu przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i zapobieganie jej skutkom oraz działań interwencyjnych.	2022-2024	ZI GKRPA GOPS placówki oświatowe i wychowania przedszkolnego Policja PCPR PZP placówki ochrony zdrowia	- liczba procedur Niebieska Karta - liczba osób i rodzin korzystających z pomocy z powodu przemocy w rodzinie	- zapewnienie bezpieczeństwa osobom i rodzinom dotkniętym przemocą - poprawa komfortu funkcjonowania rodzin
Podjęmowanie na terenie gminy przedsięwzięć o charakterze edukacyjno-informacyjnym na temat uzależnień oraz przestępczości i jej skutków.	2022-2024	GKRPA ZI GOPS placówki oświatowe placówki kultury świetlice jednostki sportowo-rekreacyjne placówki ochrony zdrowia Policja PZP NGOs	- liczba i rodzaj działań - liczba i kategoria adresatów i uczestników objętych działaniami	- ograniczanie i eliminowanie niekorzystnych zjawisk z życia społeczności lokalnej - kształtowanie prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży - pożądane zmiany wrażliwości społecznej i postaw życiowych - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin

CEL OPERACYJNY 4.: ZAPEWNIENIE RODZINOM I DZIECIOM BEZPIECZEŃSTWA ZDROWOTNEGO I PUBLICZNEGO.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Promowanie wśród rodzin, dzieci i młodzieży zdrowego stylu życia.	2022-2024	UG RG placówki oświatowe i wychowania przedszkolnego jednostki sportowo-rekreacyjne placówki kultury świetlice GOPS placówki ochrony zdrowia NGOs ZPPP PSSE	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników	- podwyższenie poziomu świadomości o wpływie stylu życia na stan zdrowia - poprawa kondycji zdrowotnej dzieci i młodzieży
Przeprowadzanie badań stanu zdrowia dzieci i młodzieży.	2022-2024	UG RG placówki oświatowe i wychowania przedszkolnego placówki ochrony zdrowia	- liczba zorganizowanych badań - liczba dzieci i młodzieży objętych badaniami stanu zdrowia	- możliwość szybszego reagowania na zagrożenie mające wpływ na stan zdrowia - poprawa kondycji zdrowotnej dzieci i młodzieży
Organizowanie bezpłatnych badań dla mieszkańców gminy.	2022-2024	UG RG placówki ochrony zdrowia	- liczba i rodzaj zorganizowanych badań - liczba uczestników	- możliwość szybszego reagowania na zagrożenia mające wpływ na stan zdrowia - poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców

<p>Realizowanie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych w zakresie problematyki uzależnień, przemocy w rodzinie oraz przestępczości.</p>	<p>2022-2024</p>	<p>placówki oświatowe GKRPA ZI GOPS Policja ZPPP</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zajęć - liczba uczniów 	<ul style="list-style-type: none"> - podwyższenie świadomości dzieci i młodzieży na temat wpływu uzależnień na zdrowie i życie człowieka - poszerzenie wiedzy o negatywnym wpływie przestępczości na życie społeczne - budzenie wrażliwości na kwestie agresji i przemocy - uczenie umiejętności zachowań w sytuacjach kryzysowych - budowa pozytywnych wzorców zachowań w grupie rówieśniczej i w otoczeniu rodzinnym
<p>Podjęcie działań edukacyjno-informacyjnych wśród rodziców w celu zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom i młodzieży oraz przeciwdziałania</p>	<p>2022-2024</p>	<p>placówki oświatowe Policja Kościoł</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie poziomu bezpieczeństwa dzieci i młodzieży - wzrost świadomości rodziców na temat zagrożeń

patologiom.				
Współpraca z Policją w zakresie monitorowania i patrolowania obszarów gminy, w których mogą się kumulować zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży.	2022-2024	UG RG Policja	<ul style="list-style-type: none"> - liczba podjętych działań - liczba podjętych interwencji 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa bezpieczeństwa mieszkańców, rodzin i dzieci - eliminowanie potencjalnych zagrożeń mających wpływ na jakość życia mieszkańców gminy - wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców
Zapewnienie rodzinom, dzieciom i młodzieży bezpieczeństwa na drodze poprzez realizację odpowiednich inwestycji w infrastrukturze dróg.	2022-2024	UG RG Policja	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zrealizowanych inwestycji drogowych 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa bezpieczeństwa rodzin i dzieci - podniesienie komfortu życia mieszkańców

CEL OPERACYJNY 5.: INTEGROWANIE I DOSKONALENIE LOKALNEGO SYSTEMU WSPARCIA RODZIN.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Integrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez współpracę jednostek organizacyjnych gminy, GKRPA, placówek	2022-2024	UG RG GOPS GKRPA ZI placówki oświatowe	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj podjętych działań - liczba spotkań przedstawicieli poszczególnych podmiotów 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa efektywności wsparcia rodzin i dzieci w gminie - pobudzanie aktywności społecznej - skuteczniejsze

ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych i Kościoła.		i wychowania przedszkolnego placówki kultury świetlice jednostki rekreacyjno-sportowe placówki ochrony zdrowia NGOs Kościół		motywowanie do zmiany w rodzinach przeżywających trudności - wzrost poczucia bezpieczeństwa w rodzinach dotkniętych problemami - poprawa kondycji i jakości funkcjonowania rodzin - wzmacnianie potencjału rodzin
Rozwijanie i doskonalenie form współpracy z Prokuraturą Rejonową, Sądem Rejonowym, Policją, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną.	2022-2024	UG RG GOPS ZI GKRPA placówki oświatowe i wychowania przedszkolnego Prokuratura Sąd Rejonowy Policja PCPR ZPPP	- rodzaj i liczba podjętych działań	- poprawy efektywności wsparcia rodzin i dzieci z terenu gminy - szybsze reagowania na zagrożenia wpływające na prawidłowe funkcjonowanie rodzin i dzieci z terenu gminy
Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania	2022-2024	UG podmioty, których przedstawiciele wchodzi w skład ZI	- liczba spotkań ZI - liczba grup roboczych - liczba procedur Niebieska Karta	- przeciwdziałanie i zapobieganie zjawisku przemocy w rodzinie

przemocy w rodzinie.				- poprawa funkcjonowania rodzin dotkniętych i zagrożonych przemocą
----------------------	--	--	--	--

Legenda

UG – Urząd Gminy

RG – Rada Gminy

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

ZPPP – Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych

ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

PSSE – Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna

NGOs – organizacje pozarządowe

4. REALIZACJA PROGRAMU

4.1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY

Koordinatorem programu będzie Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, placówki oświatowe, placówki kultury, świetlice, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerami w realizacji działań są: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych, Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, ośrodki leczenia uzależnień, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, ośrodki wsparcia, grupy samopomocowe, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół i społeczność lokalna.

4.2. FINANSOWANIE

Źródłami finansowania działań wyznaczonych w Programie będą: budżet samorządowy (gminny, powiatowy, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, środki organizacji pozarządowych, środki pozyskane od sponsorów indywidualnych.

4.3. MONITORING, EWALUACJA, SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Monitoring programu będzie prowadzony z wykorzystaniem informacji oraz danych ze sprawozdań dostępnych na poziomie gminy, uzyskiwanych od podmiotów i partnerów uczestniczących w realizacji zadań. Celem monitoringu będzie obserwacja zmian ilościowych i jakościowych, jakie pojawiają się podczas realizacji działań. W przypadku stwierdzenia rozbieżności między założeniami a rezultatami, założenia będą weryfikowane i dostosowywane do potrzeb grupy docelowej.

Ewaluacja programu będzie dotyczyła zarówno liczby prowadzonych działań, jak i ich jakości i będzie opierać się na następujących kryteriach:

- kryterium trafności – pozwoli ocenić, w jakim stopniu przyjęte cele projektu odpowiadają zidentyfikowanym problemom w obszarze objętym programem i realnym potrzebom odbiorców;
- kryterium skuteczności – pozwoli ocenić, w jakim stopniu zostały osiągnięte cele programu zdefiniowane na etapie planowania;

- kryterium trwałości efektów – pozwoli ocenić, czy rezultaty osiągnięte w ramach programu mogą trwać po jego zakończeniu, a także czy możliwe jest długotrwałe utrzymanie się wpływu programu na prawidłowe funkcjonowanie rodzin z terenu gminy.

Zebrane informacje zostaną wykorzystane do opracowania sprawozdania podsumowującego cały okres realizacji programu, zawierającego wnioski i rekomendacje na przyszłość. Sprawozdanie roczne z realizacji Programu Wspierania Rodziny przedstawi Wójtowi i Radzie Gminy Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej do końca marca danego roku kalendarzowego, zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Trudno na obecnym etapie oszacować zagrożenia, jakie mogą wystąpić w trakcie wdrażania założeń Programu, niemniej monitorowanie tych zagrożeń na poziomie lokalnym z pewnością ma szansę przyczynić się do złagodzenia niekorzystnych tendencji, ale też może wymagać zwiększonych nakładów finansowych i większego zaangażowania instytucjonalnego i społecznego, by przeciwdziałać niepożądanym zjawiskom mającym wpływ na jakość i kondycję życia mieszkańców gminy.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela 1. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2019-2021	10
Tabela 2. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2019-2021	10
Tabela 3. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2019-2021	11
Tabela 4. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2019-2021	11
Tabela 5. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2019-2021	11
Tabela 6. Bezrobotni w gminie i ich udział w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym w latach 2019-2021	12
Tabela 7. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2019-2021	12
Tabela 8. Przestępstwa odnotowane w gminie w latach 2019-2021	13
Tabela 9. Nadzory prowadzone w gminie w latach 2019-2021	14
Tabela 10. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2019-2021	15
Tabela 11. Środki finansowe pozyskane ze źródeł zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej (projekty, środki z budżetu UE) w latach 2019-2021	15
Tabela 12. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2019-2021	16
Tabela 13. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2021 r.	16
Tabela 14. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2019-2021	16
Tabela 15. Rodzaje wsparcia udzielanego przez GOPS w latach 2019-2021	17
Tabela 16. Skierowania, pobyt i koszty pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2019-2021	18
Tabela 17. Piecza zastępcza w gminie w latach 2019-2021	19
Tabela 18. Rodziny objęte opieką Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2019-2021	20
Tabela 19. Asystentura rodziny w gminie w latach 2019-2021	20
Tabela 20. Wartość świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2019-2021	21
Tabela 21. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2019-2021	21
Tabela 22. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2019-2021	22
Tabela 23. Świadczenie wychowawcze – Program Rodzina 500+ przyznane w gminie w 2021 r.	23
Tabela 24. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2019-2021	23
Tabela 25. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2019-2021	24
Tabela 26. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2019-2021	24
Tabela 28. Środki finansowe (w zł) przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie w latach 2019-2021	24
Tabela 29. Działalność GKRPA w latach 2019-2021 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie	24
Tabela 29. Działania podjęte w gminie przez GKRPA w latach 2019-2021 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie	25
Tabela 30. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2019-2021	26
Tabela 32. Działania korekcyjno-edukacyjne wobec sprawców przemocy w gminie w latach 2019-2021	27
Tabela 32. Opieka nad dziećmi do lat 3 w gminie w roku 2021	27
Tabela 33. Placówki wychowania przedszkolnego działające w gminie (w roku szkolnym 2020/2021)	28
Tabela 35. Placówki oświatowe działające w gminie (w roku szkolnym 2020/2021)	28
Tabela 36. Placówki kultury w gminie w 2021 r.	28
Tabela 37. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie w 2021 r.	28
Tabela 37. Podmioty wspierające rodziny i dzieci z gminy działające na jej terenie	29
Tabela 38. Parafie rzymskokatolickie na terenie gminy w 2021 r.	30
Tabela 39. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2019-2021	32
Tabela 40. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2019-2021	33
Tabela 41. Podmioty wspierające rodziny i dzieci z gminy Marcinowice usytuowane poza gminą w 2021 r.	33

Tabela 42. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2019/2020	40
Tabela 43. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2019/2020...	40
Wykres 1. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska w Pani/Pana ocenie najbardziej uwidaczniają się w gminie?	35
Wykres 2. W jakich obszarach należałoby podjąć lub zintensyfikować działania, by poprawić jakość życia i kondycję rodzin zamieszkujących teren gminy?	36
Wykres 3. Jak Pani / Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?	36
Wykres 4. Jak Pani / Pan ocenia funkcjonalność i jakość oferty w zakresie ochrony zdrowia w gminie?	37
Wykres 5. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?	38